

omnia fecit nec ei crediderunt. **ALCV.** Foris autem more nro posuit: nō qz dubitatio sit in deo. Scripsit autē de christo moyses dicens: **Propheta vobis suscitabit de fratribus vestris tanq̃ meipsum audietis.** **AVG.** Contra faustū: Sed et oē qd scripsit moyses de christo ē. i. ad christi oīno p̃tiner: siue qz eū figuris rerū vel gestarū vel oītarū p̃nūciat: siue qz eius grātia gloriāqz cōmēdet. seq̃tur: **Si autē illius litteris nō creditis: quō verbis meis cre-**

THEO. q. v. ipse ē scripsit et apud vos libros reliquit ut si forte obliuisceremini: de facili recordari possit: et cū scriptis nō credidistis: quō verbis meis non scriptis credetis: **ALCV.** Et hoc etiā colligitur: qz qd legit p̃cepta qz rapina et alia mala prohibēt: et implere negligūt dicta euāgelij qz p̃fectiora et subtiliora sūt implere nō valēt. **CHRY.** Et quidē si attenderent his que dicebantur: oportebat qz rere et ab eo discere qz sūt illa qz moyses de eo scripsit sed sūt. **Tab. n.** ē neq̃cia: vt qd dicit aliqz vel faciat: maneat p̃prium venenū conseruans.

CA. VI.

Quod hic abiit iesus trās mare galilee: qd ē tyberiadis. Et sequebat eū multitudo magna: qz videbāt signa qz faciebat sup̃ his qz ismabātur. **Subiit** ergo i mōte iesus: et ibi sedebat cū discipulis suis. **Erat autē p̃ximū pascha dies festus iudeorū.** Cum subleuasset ergo oculos iesus: et vidisset: qz multitudo maxima venit ad eum: dicit ad philippū: **Unde enim panes vt maducet hīs?** **Hoc autē dicebat** tentans eū. Ipse enī sciebat qd eēt facturū. **Respondit ei philippus:** Ducetorū denariozū panes nō sufficiūt eis: vt vnusquisqz modicū qd accipiat: **Dicit ei vn⁹ ex discipulis eius andreas frater simonis petri:** Est puer vn⁹ hic qui habet quinqz panes ordeaceos et duos pisces: **Ez** hec qd sūt iter tātos: **Dicit ergo iesus:** Facite homines discubere: **Erat autē senum multū i loco.** Discubuerūt ergo viri numero quasi quinqz milia. **Accepit ergo iesus panes et cū gratias egisset distribuit discubentib⁹.** Similiter ex piscib⁹ quātū volebat. **Et autē impleti sūt dixit discipulis suis:** Colligite que superauerūt fragmenta ne pereant. **Colligerunt ergo: et impleuerūt duodeciz cophinos fragmentorū ex quinqz panibus ordeaceis et duobus piscib⁹ que sup̃fuerūt hīs qz maducauerāt.** Illi ergo homines cū vidissent qd iesus fecerat signū dicebāt: **Quia hic ē vere propheta qui venturus est in mundum.**

CHRY. Sicut iacula cū in durū aliquid inciderint: cū multo impetu faciuntur: cū autē nō habuerint aliquid obuiū: dissoluit cito imissio et quiescit: ita et cū audacib⁹ hominib⁹ ip̃mose incessim⁹ seuiunt magis. **Si autē cesserimus facile mollim⁹ eorū insaniā.** Propterea christ⁹ furorē ex p̃missis sermonib⁹ natū secedēdo mitigauit: in galilea vadēs: nō tñ loca vñ in hierusalē ascenderat nō enī in chana galilee: s3 vltra mare iuit. vñ: it. Post hec abiit trās mare galilee quod ē tyberiadis. **ALCV.** hoc mare pro diuersitate locorū diuersis noib⁹ vocat: s3 quātū ad p̃ntē locū: mare galilee propter p̃uinciā: tyberiadis autē a ciuitate dī. **Mare autē dicit:** nō qz sit amara aqua: s3 iuxta hebraicū modū oīz congregationes aquarū māris vocantur: **Qd mare dñs ē frequēter trāsīt vt populis ibi manētib⁹ verbū predicationis ip̃endat.** **THE.** Trāsīt. n. de loco ad locū. p̃bādo populū volūtatem: et auditiō-

res homines vnusquisqz ciuitatis: et sollicitiores reddēs vnde sequitur: **Et seque. eū mul. ma. qz vide. sig. que fa. su per his qz ismabātur.** **ALCV.** Scilicet qz cecos illum inabat: et alia huiusmodi. **Et sciēdū ē qz quoscūqz in corpore sanabat: eos parit reformabat i aia.** **CHRY.** Tāta autē doctrina potētes a signis magis mouebāt: qz grossioris mētis erat. **Signa. n.** vt ait paulus nō sūt data fidelib⁹ sed infidelibus. **Sapientiores autē erāt illi de quibus in mattheo dicit:** qz stupebāt in doctrina eius. **Sed quare nō dicit qz signa videbāt eū faciēte:** qm̃ hic euāgelista maiorē partē lib⁹ in sermonib⁹ dñi cōsumere studuit. **Sequitur** **Subiit in mōte iesus.** et ibi sede. cū discipulis suis. **In mōtem quidē ascēdit propter signū quod fieri debebat.** **Ez qz discipulos secū ascendere fecit:** accusatio multitudinis erat nō sequētis eū. **Ascēdit et in mōte:** erudiēs nos a tumultibus et ab ea qz in mūdo ē turbatio ē quiescere: aptum. n. ad philosophiā solitudo ē. **Siquitur:** **Erat autē p̃ximū pascha.** **Uide qualiter i anno integro nihil plus euāgelista nos docuit de signis christi qz qz paralyticū sanauit et filiū reguli. nō. n.** studuit vniuersa annūciare s3 ex multis magna et pauca. **Qualiter igitur nō ascēdit ad diē festum:** paulatim enim soluebat legē occasione capiēns a iudaica nequitia. **THEO.** Quia enī iudei eū persequēbātur: occasione recessus accipies legē excludit: inuēns obseruatib⁹ qz veritate adueniēte: oīs cessat figura. et qz legib⁹ nō subijcit: vt legalia festa p̃ficeret: et vide hoc quod nō erat festū christi: sed iudeorū. **BED.** Siquis autē verba euāgelistarū diligenter considerauerit facile cognoscat: qz vnus ani spaciū fuit iter decollationē iōannis et passionē dñi. **Cū. n. matthe⁹ dicat:** qz dñs audita neccio aniā secessit i de sētū locū: et ibi turbas pauit: et iōannes dicit qz p̃ximū erat pascha iudeorū qm̃ turbas pauit: aperte demonstrat qz iminēte pascale festiuitate decolatus ē iōannes. **Euo lato autē vni⁹ ani spacio passus ē christ⁹ i eadē festiuitate.** **Sequit:** **Cū subleuasset ergo oculos iesus et vidisset:** qz multū max. ve. ad eum dixerat: ad phi. vñ eme. pa. vt mā. hi. **Dixit cū subleuasset oculos iesus qz discerem⁹ qz oculos nō erigebat huc atqz illuc s3 pudice sedebat attēus cū discipulis suis:** sed diligenter loquēs aliqd eis et eos ad seipm̃ cōuerēs deinde respiciēs vidit turbā ad se veniēte. **Cui⁹ igit grā philippū iterrogat.** sciebat enī qz discipulorum ei⁹ cōgregatio ampliori idigebat vortia. **Talis autē erat philipp⁹ qz postea dixit.** **Onde nobis patrem et sufficit nobis p̃p̃te rea igit p̃us eū erudiebat.** Nam simpliciter factū eēt miraculū nō tantū appareret: nūc autē p̃zi⁹ cogit cōfiteri op̃ia: vt certū discat miraculū magnitudinē vñ seq̃t: **Hoc autē dicit. ten. euz.** Non quidē ignorans id quod debebat ab ip̃o dici: sed humane hoc dictum ē. **Sicut enim quod dicitur** **Qui scrutatur corda hominū:** nō ostendit ignorantie scrutationē sed certissime cognitionis: ita cū hic dicit qz tentauit eū: nihil aliud dicit qz quoniā sciebat certissime. **Sed aliud ē dicere quoniā probatiozē eū faciebat:** per talem interrogationem inducens in certissimā signi cognitionē propter hoc et euāgelista ne infirmitate locutionis minorationē aliqua suspiceris subiungit: **Ipse enī sciebat qd eēt facturū.** **ALCV.** Interrogat igitur non vt ignorata discat: sed vt discipulo adhuc rudī p̃p̃riā tarditatē ostendat: quā ipse in se pendere nō valebat. **THE.** **Uel etiā vt alijs ipsum ostenderet:** non tanq̃ cor ei⁹ ignorans. **AVG.** de con. euan. **Sed si dominus scōz narrationē iōannis p̃spectis turbis quesiuit a philippo tentans eū vnde illis esce dari posset: pōt mouere quō sit verū:** qd alij narrauerūt prius dixisse dño discipulos: vt dimitteret turbas. **Quibus ille rēdit fm̃ matthei:** **Nō hnt necesse ire: date eis vos maducare.** intelligitur igitur post hec verba dñs inspexisse multitudinē et dixisse philippo: qd iōannes cōmemorat: alij autē p̃termiserunt. **CHRY.** **Uel aliter:** **Alia quidē sūt illa: alia aut sunt hec non eūdē**

facta tēporib' **THE.** Philippū igitur dominus tētas
vīrū fidē habere inuenit cū adhuc hūanis passionibus
subiacēt: qd patet ex hoc quod sequit'. Rndū ei philipp'
Ducetozū denariozū panes nō sufficiūt eis: vt vnusquis
qz modicū quid acci. **ALCV.** In quo tarditate sua oñ
dit: nā si pfecte de creatore intelligeret: de ei' potēte lar
gitate nō diffideret. **AVG.** de cō. euā. Quod aut phil
ippus hic apud iōannē rñdet: hoc mare a discipulis re
sponsuz eē cōmemorat. volēs itelligi hoc ex ore ceteroz
philippū respondisse: quāqz 7 pluralē numerū pro singu
lari vtitatissimē ponere potuerit. **TEO.** Sed 7 andrea
dñs similē philippo inuenit: quia altius de illo cōtēplā
tē. Sequitur. n. Dicit ei vnus ex discip' ei' Andreas fra. si
mo. petri: Est puer vn' hic qd habet qnqz panes hordea. 7
duos pisces. **CHRY.** Estimo quidē nō sine cā id eū di
cere: s; qz audierat signū qd heliscus de panib' hordea
celis fecerat: paui. n. de. xx. panib' centū hoies. Ascēdit
igit mēte i aliquod excellū: s; ad summū nō potuit per
uenire. qd patet p hoc qd subdit: Sed hec qd sunt inter iā
tos. Estimabat. n. q. de pauciorib' pauciora: 7 de pluri
bus plura factur' cēt qd miracula faciebat: s; hoc non erat
verū. Similiter enī ei facile erat 7 de plurib' 7 de paucio
rib' pascere turbas. non enī materia subiecta indigebat
sed ne videretur creature aliene eē ab ei' sapientia ip̄s
creaturis vītut ad materiā miraculorū. **THE.** Cōiū
dant manichei qd dicit qz panes 7 oia huiusmodi creatā
sunt a malo deo: qz boni dei fili' iesus christ' panes mul
tiplicauit. nā si creature male fuissent: nequaqz bonus ma
la multiplicasset. **AVG.** de con. euā. Quod aut andrea
s apud iōannē de quinqz panib' 7 duob' piscib' sugges
sit: hoc ceteri pluralē numerū pro singulari ponētes ex di
scipulorū persona retulerūt. **CHRY.** Discam' aut hic
qd voluptati attēdim': que comedebat mirabiles viri illi
7 magni: 7 quāuitatē eozū qd inferebātur 7 vtilitatē mense
eozū. Nōdū aut apparetib' panibus iussit eos discubere:
vt discas qm nō entia vt entia ei subsistunt: sicut paulus
ait: Qui vocat ea que non sūt: tanqz ea que sūt. Sequit'. n.
Dicit eis iesus: facite ho. discubere. **ALCV.** Ad lram
hoies discubere dicit' iacēdo comedere morē antiquo
vnde sequitur. Erat aut fenū multū i loco. **THE.** i. her
ba viridis. Erat. n. pascha qd in primo mēse veris perfic
iebatur: Sequit'. Disci. ergo viri. nu. q̄si. quinqz milia. Soli
viri numerātur ab euangelista: qz legalē consuetudinē se
quebat. Et enī moyses a. xx. annis 7 supra pplm conu
merauit nulla mēione de mulierib' facta: innēs q' oē qd
virile ē 7 iuuenile dignū 7 honorabile ē apud deū. Seq
tur. Accepit ergo iesus panē: 7 cū gratias egisset distri. di
cū. similiter: 7 piscib' quātū volebat. **CHRY.** Sed qre
paralyticū debēs sanare nō orat neqz iulciana mortuos
neqz mare quictans: hic aut orat grās agēs: vt. s. oñdat
eos qui comestioneicipiūt gratias agere oportere deo.
Sed taliter in minorib' maxie orat: vt discas qz nō ppter
indigentia orat. Si. n. idigeret orare multo magis in ma
ioribus hoc fecisset. Quia vero illa ex auctoritate facit:
manifestū. qz hic condescēdēdo nobis orat. 7 adhuc qm
turba multa erat pñs: oportebat eis suaderi. qz fm volū
tatē dei aduenerat: 7 iō cū occulte aliquod miraculū fa
ciebat: nō orabat: sed corā multis orabat. ne crederent qz
eēt deo cōtrari'. **HILA.** iij. de tri. Quinqz igit panes
offerunt turbe 7 franguntur: subrepūt in frangentiū manus
quedā fragmētōzū procreationes. nō iminuit vñ p:efrin
git: 7 in p:efringentiū manū fragmēta occupāt: nō sensus
nō visus: p:ofectū tā conspicabilis operationis assequit'
est quod nō erat. videtur quod nō intelligit: solū superest
vt de oia posse credat. **AVG.** Unde. n. multiplicat de
paucis granis segetes: inde in manib' suis multiplicauit
qnqz panes: potestas enim erat in manib' christi: panes
aut illi quinqz quasi semina erant: nō quidē terre manda
ta sed ab eo qui terrā fecit multiplicata. **CHRY.** Vide

aut quanta ē seruī 7 domini differentia. nā prophete qua
si ex mensura habētes gratia ita miracula faciebant: chri
stus aut absoluta virtute faciens cū multa superabūdan
tia oia operabatur. Sequit'. Ut aut ipse. sunt dixit disci
pulis suis: Collige supra. frag. ne pereat. Collegerunt
ergo 7ē. Nō qdē hec ostentatio superflua fuit: sed ne phan
tasia estimaret quod factū ē. ppter qd etiam ex subiecta
materia miraculū fecit. Sed quare nō turbis dedit frag
menta portanda: sed discipulis: qm hos maxime crudire
volebat: qz orbis terrarū debebant eē magistri. Ego autē
nō solū admiro multitudinē panū qd facta ē: s; 7 certitū
dinē supfluo: qz neqz plus neqz min' fecit superflūū eē:
sed tāntū quātū volebat. xij. cophinos scōz numez. xij.
apostolorū. **THE.** Ad dīcīm' aut ex miraculo ppetra
to nō fieri pusillanimes in coartationibus paupertatis.
BED. Turbe aut cū vidissent signū qd fecit dñs mira
batur: qz nōdū cū deū eē cognouerāt: ideoqz euangelista
subdit: Illi ergo hoies. qz carnales erāt 7 carnaliter itelli
gebāt: cū vidissent qd fecerat signū dicebāt: qz hic ē vere
ppheta qd vētur' ē i mūdū. **ALCV.** Nōdū pleni fide eo
minū vocant ppheta qd nōdū deū dicere nō poterāt: s; iā
multū p:ecerat ex virtute miraculū qd cū scernerēt ab ali
is ppheta vocabat: sicut sciebāt in ppllo illo pphetas ali
quado miracula fecisse: nec fallūtur si dicūt cū ppheta: cū
ipse dñs nouerit se ppheta dicēs: Nō capūt pphetam p:ere
extra hierusalē. **AVG.** Sic aut ppheta est xp̄s 7 dñs p
phetarū: sicut agelus 7 dñs angelorū. ex eo. n. qz pñs an
nūciatū agelus erat: ex eo qz futura p:edixit. ppheta erat
ex eo qz verbū caro factū ē: 7 angelorū 7 p:phetarū dñs
erat. nullus. n. ppheta sine verbo dei. **HRV.** Ex hoc
aut qd dicit: Qui vētur' ē i mūdū: manifestū ē qz ppheta
quedā principalē expectabāt. Et ideo qd dicit: Hic ē ve
re ppheta: in greco cū adiectiōe articuli ponit ad oñdēdū
i. cū eē discretū ab alijs pphetis. **AVG.** Considerādū
aut qz dicit: de' nō ē talis substantia qd oculis videri possit
7 miracula ei' qd totū mūdū regit: vniuersamqz creaturā
administrat: assidue itate viluerit: seruauit sibi quedam
que faceret oportuno tēpore: p:eter vītutum cursum oī
ginēqz nature: non vt maiora sed insolita videndo stupe
rent quibus quotidiana vilerunt. Maius enim miracu
lū ē gubernatio totius mūdi qz saturatio quinqz milia ho
minū de quinqz panib': 7 in hoc nemo mirat'. Illud mirā
tur hoies: nō qz mai' sed qz rarū ē. Nec tñ sufficit hoc in
uerti i miraculis christi: qz. n. dñs ē i mōte: verbū dei ē in
alto. p:inde non quasi humiliter iacet: nec transeunter p:re
tereūdum ē. **ALCV.** Myrice enī noie maris turbidū
seculum designatur. Mox autem vt christus mare morta
litas nostre adiit nascendo: caleauit mortuendo: transire
furgendo: secute sunt eum credendo 7 imitando turbe cre
dentium ex virozū populo collectorū. **BEDA.** Tunc
autem dominus subiit in montē quādō celū ascendit: qd
designatur per montē. **ALCV.** Quod enim turbis in
ferioribus relictis ad altiora cū discipulis ascendit: oñ
dit qz simplicib' minorā p:cepta sunt cōmittēda: perfe
ctiorib' altiora: qz imminente pascha illos reficit: significat
qz quisqz pane diuini verbi 7 corpore 7 sanguine domini
desiderat refici: debet spirituale pascha facere. i. de vitijs
ad virtutes trāsire. Oculi vero domini sunt dona spū
tualia: que cum dominus electis suis miserico: dicit con
cedit: tunc in eos oculos suos dirigit. i. respectum pietat'
ipendit. **AVG.** l. b. lxxij. quest. Quinqz autem panes
hordeacei significant veterem legem: siue quia nondum
spiritualibus: sed adhuc carnalibus data est lex. i. quinqz
corporeis sensibus deditis. Nam 7 ipse turbe quinqz mi
lia hominū fuerunt: siue qz per moysen lex ipsa data est
Moyses. n. quinqz libros scripsit. Et qz hordeacei erāt pa
nes bene significauit vel ipsam legem que ita data erat: vt
in ea vitale anime alimentum corporalibus sacramētis
obtegeret. Ordei enī medulla tenacissima palea tegitur:
vel ipsum

vel ipsuz pplm nōdum expoliātū carnali desiderio tanq̃
palea cordi eius inherbat. **BEDA.** Hordēz etiā pa-
bulū ē iumētōzū z cibus seruoz: z lex vetus data ē suis
z iumentis. i. carnalibz. **AVG.** lib. lxxxiij. q̃nti. Duo at
pīces qui sapozē iuaue panti dabāt: duas illas personas
videntur significare: quibz populus ille regebat: regiā. s. z
sacerdotale: que tñ due persone dñz nostrū pfigurabant:
ambas. n. ille sustinuit. **ALCVI.** Uel duo pīces dicta
vel scripta pphetarū z psalmutarū significāt: z cū quina-
rius ad qñqz sensus corporis referat: mille ad perfectiōez
refert. Qui vō quinqz sensus corporis perfecte regere stu-
dēt: vīrī dicūt a vīribz quos femiea molities nō corripit: s̃z
sobrie z caste viuūt: z celestis sapientie dulcedine meren-
tur recreari. **AVG.** super io. Puer aut qui lita habebat
forte pplis israel erat qui sensu puerili ea portabat: nec mā-
ducabat. Illa. n. que portabat clausa onerabant: apta pa-
scebat. **BED.** Pulchre aut dicit: Dec qd sūt inter tātos
qz lex vet parū pficiebat: quousqz ea suis manibus susce-
pit. i. opere impleuit. z eādē spiritaliter intelligēda ē docu-
it: qz lex neminē ducebat ad pfectū. **AVG.** sup ioā. frā-
gendo aut panes multiplicati sunt. Quinqz. n. libri moysi
multos libros. cū exponūt tanq̃ frangēdo. i. differen-
do fecerunt. **AVG.** lib. lxxxiij. q̃nti. Dñs ē tanq̃ frāgen-
do z apīēdo qd durū erat z clausū in lege discipulos imple-
uit: cū eis post resurrectionē apuit scripturas. **AVG.** su-
per io. Quia aut ignorātia ppli erat in lege: ppter ea tēta-
tio dñi ignorātia discipuli demōstrabat. Super senū aut
discubebāt: qz carnaliter sapiebāt. z in carnalibus quie-
scebat: ois. n. caro senū. Illi aut de panibus dñi plētur: qd
q̃d auribz audīūt operibz implet: **AVG.** Que sūt aures
fragmēta nisi q pplis nō poterat manducare. Quid ergo
restat nisi vt secretiora intelligēte q nō pōt cape multū
illis credātur q idonei sunt: z alios docere valēt: sicut
erāt apli. vñ z. xij. cophini impleti sūt. **ALCV.** Cophini
eniz fuita impleti officia: Cophini igit sūt apostoli: z co-
rū imitatores: q licet in pñti sint despiciabiles: spiritaliuz
sacra mētōzū diuinitis sunt interi respecti. Dicitur aut apo-
stoli fuisse cophini: qz per apostolos fides sancte trinitatē
erat predicāda in quatuoz ptibz mūdi. Quod aut nouos
panes noluit facere: sed allatos cumulat: significat qd
veterē scripturā nō reprobauit: s̃z apēdēdo patefecit.

Iesus ergo cū cognouisset: qz venturi eēt vt
raperet eū z faceret eū regē: fugit iterū in mōte ipse
solus. Ut aut sero factū est: descenderunt discipuli
eius ad mare. Et cū ascendissent nauim venerunt
trans mare in capharnaū. Et tenebre iā facte erāt
Et non venerat ad eos iesus. Mare autem vento
magno flante exurgebat. Cū remigassēt ergo sta-
dia viginti quinqz aut triginta: videt iesum ambu-
lātē supra mare: z proximū nauī fieri timuerūt. Il-
le autē dicit eis: Ego sū: nolite timere. Voluerunt
ergo accipere eum in nauiz: z statim nauis fuit ad
terrā ad quā ibāt.

BED. Turbe viso tanto miraculo: intellexerūt piū at/
q potētē: z iccirco voluerūt ipsuz facere regē. hoīes nā
qz volūt habere regē piū ad regēdū: z potētē ad tuēdū.
Dñs igit hoc cogitēs fugit i mōte. i. ascendit celerit. vñ dē
Iesus ergo cū cognō. quia ven. ess. vt ra. eū z fa. eū regēz
fugit iterū in mōte ipse solus. Dat ergo itelligi q dñs eūz
federet in mōte cū discipulis suis: z videret turbas ad se
venientes descendere de mōte: z circa inferiora loca tur-
bas pauerat. Nā quō fieri pōt vt rursus ille fugeret nisi
ante de monte descenderet. **AVG.** de concō. euā. Nō
aut repugnat quod mattheus dixit: Ascendit in montē so-
lus ozare. Neqz enīz cause ozadi contraria ē causa fugien-
di: quādo qdē z hic dñs docet hanc eē nobis magnam

causāz ozadi qñ causa fugiendi. **AVG.** Erat aut rex q
timebat fieri rex: nec talis rex qui ab hominibz fieret: sed
talīs qui hominibz regnū daret: semper quidē ille cū pa-
tre regnat scōz q est filius dei. Predixerūt aut pphete re-
gnū ei: z scōz id q homo factus christus: z fecit fideles
suos christianos: q sunt regnū eius quod modo colligit
modo emittit sanguine christi. Erat aut aliqñ manifestum re-
gnū ei: quando erit aperta claritas sanctorū eius post iu-
dicium ab eo factū. Discipuli autē z turbe credētes in eūz
putauerunt illū sic venisse vt iā regnaret: hoc ē velle rape-
re z facere eū regē. **CHRY.** Uide aut quāta ē gule vir-
tus: non vltra eis sabbati transgressionis cura: non vltra
zelat pro deo: s̃z omnia remota sunt vtre repleto: z pro
pheta iā erat apud eos: z regem eū in thronizare volebat
Christus aut fugit erudicē nos mundanas cōtēnere digni-
tates. Sic igitur iesus dimittit discipulos z ascendit i mō-
te. Hi vero a magistro relati: vt sero factū ē descendērūt
ad mare. Et hoc ē quod subditur: Ut aut sero fa. ē desc. di-
sci. eius ad mare. Et quidē vsqz ad vesprā expectauerūt
eū venturū eē putantes ad se: facta vero vespera non vl-
tra sustinēt eū nō inquirere: tantus eos detinebat amor: s̃z
ab amore igniti ascenderunt in nauēz. vñ seqt. Et cū ascē-
na. ve. trans ma. in caphar. Veniebant quidē ad caphar-
naū estimantes se illic eū inuenturos. **AVG.** Sic ergo
dixit finē z redit vt exponat quō venerunt: qz per stagnū
nauigātes trāsierūt: z dū nauigarēt recapitulando expo-
nit quid acciderit dicens: Et te. iā fa. erat z nō ve. ad eos
te. **CHRY.** Nō sine cā euāgelista tēpus designat: sed vt
per hoc calidū eoz amorē ostēdat. Nō enīz dixerūt: Ve-
spēra nūc ē z nōx aduenit: sed ab amore igniti ascenderūt
i nauiz. multa aut erāt ex quibz ipediebātur a tēpore. vñ
dicit: Et tene. iā fa. erant a tēpestate. vnde sequit: Mare au-
tem. ma. flā. exurge. a lo. Nō enīz erat ppe terrā. vñ dicit
Cū remigassent ergo quasi stadia. xxv. aut. xxx. **BED.**
Eo genere locutionis: quo cū dubitādo loqmur solēm-
dicere ferme. xxv. aut. ppe. xxx. **CHRY.** Et vltimo
ab inopinabili. vnde sequit: Vident iesum am. supra ma.
z pxi. fieri. Apparet qdē eis postq illos dimiserat: illo qd
de docēs eos qd ē derelictio: z amorē excitās maiorē: hic
vero suā vntē ostēdēs: pp hoc igit illi turbabātur. vnde se-
quitur: Et timuerūt: qd turbati dñs pfortationēz adhibet.
vñ seqt: Ille aut dicit eis: Ego sū: nolite timere. **BED.**
Nō aut dixit: Ego sūz iesus: s̃z tm: Ego sūz: qz samitares
ei erāt: idqz audita voce facile potuerūt cognoscere ma-
gistri: siue qd veri est: vt oñderet se illū eē q moysi dixit:
Ego sūz q sum. **CHRY.** Jō aut eis apparuit: vt oñdat
qm ipse ē qui tēpestate soluet. Hoc. n. oñdit euāgelista sub-
dēs: Voluerūt ergo accipere eū in nauī: z statim fuit nauis
ad terrā: ad quā ibāt. Tranquilla enī p̃buit eis nauigatio-
nē. Nō aut nauim ascendit: volēs maius miraculū operari: z
ocitatē ei reuelare apertū. **THEO.** Uide nāqz tria mi-
racula. p̃mū ē q ambulabat supra mare. secūdū ē q fluctū
mitigat. tertiu ē q statiz fecit nauiz ad terram ire: ad quā
ibant. nā multū distabāt a terra: cum eis dñs apparuit.

CRHR. Turbe aut nō oñdit se iesus supra mare am-
bulare: qz hoc signū ibecillitatē eoz excedēbat. s̃z neqz di-
scipulis diu vsus est hoc faciēs. s̃z statiz disparuit ab eis
AVG. de cō. euā. Nō ē aut aduersū q mattheus p̃t: cum
dixit dixisse discipulos ascendere in nauiculā z precede-
re eū trans fretū: donec dimitteret turbas: ac deinde di-
missis turbis ascendisse in montē solus ozare: Ioannes
vero p̃t: eū fugisse cōmemorat solū in montē: ac deinde
inquit. Ut au. se. fa. ē: descendērūt disci. ei ad mare. z eūz
ascē. nauī. Quis enīz nō hoc videat recapitulādo ioan-
nē postea dixisse faciū a discipulis qd iā iesus iusserat an-
teq fugisset in mōte. **CHRY.** Uel aliter: Mihi vñ hoc
signū aliud ab eo qd apud mattheū positū ē. tūc enīz non
statiz eū susceperūt: nūc aut p̃uasi sūt statim suscipere. et
tūc quidē adhuc tēpestas pmanebat cōtētiēs nauiz: nūc

aut cū voce tranquillitas aduenit. multoties enī eadē facit signa vt facile susceptibilia fiant. **AVG.** Mystice aut pauit dominus turbas et ascendit in montē. sic enim de illo predictū ē: Congregatio populorū circūdabit te: et propter hanc in altū regredere. i. vt circūdet te congregatio populorū regredere in altū. Quare aut dictū ē fugit: neqz. n. si noller teneretur. Aliquid ergo significauit fugiendi: qz. s. non potuit intelligi altitudo ei⁹. qdqd enī nō intelligere ris: fugit me dicis. ergo fugit in montē ipse solus: qz. ascen dit super oēs celos. Illo aut sursum posito: discipuli i nauicula tēpēstatē patiebantur: nauicula illa ecclesiam p̄fesi gnabat. Tenebre iā facte erant: et merito: qz. lux non erat nō enim venerat ad illos iēsus. Quātū accedit finis mū di: crescunt errores: crescit iniquitas. Lux deniqz charitas ē s̄ illud: Qui odit fratrem suū: in tenebris ē. Ipsī fluctus nauē turbantes: et tēpēstas et venti clamores sunt male dicozū inde charitas refrigerat: inde fluct⁹ augētur: et tur batur nauis: nec tū vti illi et tēpēstas et fluct⁹ et tenebre id agebāt: vt vel nauis nō promoueret: vel soluta mergeret. Qui enī perseuerauerit vsqz in finē: hic saluus erit. Qui nari⁹ aut numer⁹ ad legē p̄tinet: ipsi sunt quinqz libri moy si. qz. legē signat numer⁹ vigesimūquintū: qm̄ quinqz qm̄ sunt viginti quinqz. Sed huic legi anteqz euangelīū veni ret dēerat perfectio: qz. in senario numero cōp̄rehenditur. Ipsa ergo quinqz per sex multiplicētur: vt lex p euangelīū impleat: vt fiat sexies quini. xxx. Ad eos ergo qz. legē imple nēt iēsus calcans fluct⁹ id est oēs timores mundi sub pe dib⁹ hīs: oēs altitudines seculi p̄mēs: et tū tante sūt tri bulatiōes: vt et ipsi qz. credūt i iēsu expauescant ne desi ciant. **THEO.** Cū aut hoies vel demones nos p timo rē n̄tunt moueri: audiam⁹ christū dicentē: Ego sum: noli te timere. i. ego semp assisto. et sicut deus p̄maneo: et nunqz pertranseo: ne perdati in me fidē pro falsis terroribus. Vide et quō nō in principio piculi dñs assistit: sed in fine. Permittit namqz nos eē in medio periculorū: vt certātes in tribulationib⁹ p̄babiliores fiam⁹: et vt ad ipsum solus recurram⁹: qd potēs ē ex insperatis nos liberare. Cū. n. in tellect⁹ humanus sibi p̄uidere nō poterit: nūc salus diuina aduenit. Si voluerim⁹ etiā christū in nauiculā nostrā su scipere. i. in cordib⁹ nostris habitare: statim inueniemur i terra ad quā ire volum⁹. i. i celū. **BED.** Quia vero hec nauicula non torpentes vehit: sed fortiter remigantes: si gnificatur qz. in ecclesia non desidiōsi et molles: sed fortes et in bonis operib⁹ perseuerātes perueniunt ad portum salutis eterne.

U Altera die turba qz. stabat trās mare vidit: qz. nauicula alia nō erat ibi nisi vna: et qz. nō introissit cū discipulis suis iēsus i nauis: s̄z. soli discipuli eius abissent. Aliē vero superuenerūt naues a tyberia de iuxta locū vbi manducauerāt panē grās agen tes deo. Cū ergo vidisset turba: qz. iēsus nō eēt ibi neqz discipuli eius ascenderūt i nauiculas: et vene rūt capharnā querētes iēsum. Et cū inuenisset eū trās mare: dixerunt ei: Rabbi qm̄ huc venisti? Re spondit eis iēsus: et dixit: Amen amē dico vobis queritis me nō qz. vidistis signa: sed quia mandu castis ex panibus: et saturati estis. Operamini nō cibū qz. perit: sed qui permanet in vitā eternā quē si li⁹ hois dabit vobis. Hūc enī pater signauit de⁹.

CHRY. Dñs r̄t turbis non manifeste ostenderit quō supra mare ābulauerit: dedit tñ eis latentē suspicari qd fa ctū erat: et hoc euāgelista oñdit dicēs: Alia die r̄t. vsqz ibi abissēt. Quid. n. hoc erat aliud qz. suspicari qz. mare pedes transiens recesserat. Neqz enī ē dicere qz. in alia nauicu la pertransiuit: qz. vna erat ibi tñ in quā ascenderūt disci

puli eius cū quib⁹ ipse non intrauerat. **AVG.** Insinua tū aut ē illis tā magnū miraculū. venerunt ergo et alie na ues iuxta locū illū vbi manducauerant panē: in quib⁹ tur be cū secute sūt. et hoc ē quod subditur: Alie ve. na. supue. querētes eū. **CHRY.** S̄z. tñ post miraculū tā magnū venientes: nō interrogauerūt eū qualiter pertransiit: neqz curauerūt tantū miraculū addiscere. Sequitur enim: Et cū inuenissent eū trans mare: dixerunt ei: Rabbi qm̄ huc veni. Nisi quis dicat hic qm̄ pro q̄lter dictū ē ab eis: di gnū aut ē et hinc conspiciere facillē eo tū mentē. Qui enim dicebant: Hic ē p̄pheta: qui studebāt rape et facere eū regē inueniētes eū nūl tale consiliant. **AVG.** Ecce enī ille qz. in mōte fugerat turbat⁹ cū ipsīs turbis loquit⁹: mō te neāt modo regē faciant. Sed ille qz. post miraculū sacra mentum: et sermonem insert: et quozum satiauit panibus ventrem: satiat sermonibus mentem. **ALCVI.** Qui enī dedit exēplū fugiēde laudis et terrent imperij: dat exē plum doctoiz⁹: qualiter debeāt insistere p̄dicationi.

CHRY. Mansuetudo atqz lenitas nō vbiqz ē vtilis eūz enīz desēs fuerit discipulus et grossus: stimulo vti ad eūz oporēt: hoc et hic fili⁹ dei facit. Veniētib⁹ enī turbis vbiā dicit⁹: et dicens: Rabbi qm̄ huc venisti vt ostendat qz. eūz qz. ab hoib⁹ ē: bonozē nō concupiscit: sed solū inspicit corp salutē: redarguēdo eis responderet: nō solū corrigere volēs sed et mētē eozū reuelare. vnde sequitur: R̄ndit eis iēsus et dixit: Amē amē di. vo. q̄ritis me nō qz. vidistis signa: sed qz. mādu. ex panibus et saturati estis. **AVG.** qz. dicat p pter carnē me q̄ritis nō ppter spūz. **CHRY.** Postrep⁹ hēsionē aut doctrinā eis adiungit dices: Operamini: non ci. qz. p. s̄z. qz. pma. in vi. eter. q. d. Vos esā ex q̄ritis tēpo rale: ego aut corpora v̄a nutriui: vt p hoc ex q̄ritis illam esā: qz. nō t̄pnea s̄z. eternā tribuit vitā. **ALCVI.** Co po re⁹ cib⁹ carnē tñ reficit exterioris hois: et semel acceptus nō sufficit: nisi quotidie accipiat. spiritualis aut cib⁹ pma net in eternū et satietatē perpetuā imortalitatē largiur. **AVG.** Seipius aut insinuat istū cibū: vt in sequentibus illuceat: ac si dicat. Queritis me pp aliud: querite me pp me. **CHRY.** S̄z. qz. qdā eo qz. vult pigre nutrirī: abu tuntur hoc verbo: necessariū ēducere id qd ē pauli: Qui furebatur iā nō fure: magis aut laborat operando mani bus suis: vt habeat vnde tribuat necessitatē patiēdi. s̄z. et ipse corinthū veniēs: morabāt apud aquilā et priscillaz et opabat. Dicēdo aut: Ne operamini cibū qz. perit: nō insi nuat qz. oporteat pigritari: s̄z. qz. oporteat opari et dare: hic enīz ē cib⁹ qz. nō perit. opari aut cibū qz. perit: ē affici secula rib⁹ reb⁹. Hoc igit dixit: qz. illi nullā fidei curā habuerūt: sed solū volebāt vtrē imple re nūl laborātes: et hoc decē ter cibū qui perit vocauit. **AVG.** Sicut aut samaritane dixerat: Si scires qui petit a te bibere: postulasses ab eo et daret tibi aquā viuā: ita et hic subdit: Quēz fili⁹ ho. vo. da. **ALCVI.** Qm̄ aut p manū sacerdotis corp⁹ xpi ac cipis nō sacerdotē quē vides: sed illū quē nō vides atē de. Sacerdos ē disp̄sator huius cibi nō actor: filius ho minis scipsum dat nobis: vt nos in ipso et ipse in nobis maneat. Istū filiū hominis nolite sic accipere quasi alios filios hominū: Sequestrat⁹ est enim quadā grā et except⁹ a numero oīz. iste. n. filius hois et dei fili⁹ ē hoc ē quod subdit: Dunc enim pater signauit de⁹. Signare ē signum ponere. q. d. Nolite me cōtēnere qz. fili⁹ hois sūz. sic enim sū filius hois: vt de⁹ pater me signaret. i. pprium aliquid mibi daret: quo nō pfunderer cū genere humano: sed per me liberaret gen⁹ humanū. **HILA.** viij. de tri. Signacu lozū aut natara ē vt oēm imp̄esse in se speciei explicent formam: et nūl minus ex eo in se habeant vñ signentur: et oū totū accipiūt qd imp̄mūt: totū ex se p̄ferūt qdqd ipsum ē. Verbū igit hoc ad diuine natiuitatis nō proficit exēplū: qz. in signaculis et materies sit et diuersitas et ipel sio: per quā mollitib⁹ naturis: validiorū generū species imp̄mūtur. Unigenit⁹ vero de⁹ et p sacramentū salutis nostre

nostre hominis filius: volens proprietatis nobis pater,
ne in se signare specie: signat se a deo ait: vt p hoc pote-
ritas in eo dadi ad eternitatem esse intelligi possit: qz o em in
se paterne forme plenitudine signatis se dei contineret.
CHRY. Vel signauit. i. in hoc misit hac nobis afferente
eica. **ALCV.** signauit. i. reuelauit per suu testimoniu. **ALCV.**
MYSTICE aut altera die. i. post ascensionem christi turbas itas
in bonis operib: no iaces in terrenis voluptatib: expe-
ctat vt veniat ad eos iesus. vna aut nauis e vna ecclesia.
sed et alie naues q superueniunt sunt conuenticula heretico-
ru: q que sua sunt querunt q iesu christi. vñ couenienter eis
dicitur: Queritis me qz manducauistis ex panib: **AVG.**
Quamulti et non queritis iesu: nisi vt illis beneficiat hz te-
pus. ali' negociu habet: querit intercessionem clericoru. ali-
us premittit a potestate: fugit ad ecclesia. vix querit iesus. p-
pter iesus. **GRE.** xxiij. moza. Per eoru et personam dñs
illos intra sancta ecclesia delectat: qui per sacros ordines
ad dñz pproquantes: no in eis de ordinib: virtutum merita
sed subsidia presentis vite exquirunt. Satiatos quippe de
panib: dñm sequi: de sancta ecclesia teporalia alimenta
sumpsisse: et no pro signis dñz sed pro panib: querere e ad
religionis officiu: no pro augendis virtutib: sed pro req-
rendis subsidij inhiare. **BEDA.** Illi et qui i oratione
querit no eterna sed teporalia: querit iesus no ppter te-
sum sed ppter aliquid aliud. Significat aut mystice quo-
nia hereticoz conuenticula carent hospitio christi ac di-
scipuloru ei: et dicit alie superuenisse naues qz hereses
repentine fuerunt. Per turbas aut q cognouit q iesus non
erat ibi neqz discipuli eius illi designantur q cognoscetes
errores hereticoz: relinquit eos et ad vera fide veniunt.
Dixerunt ergo ad eu: Quid faciemus vt ope-
remur opera dei. Respondit iesus: et dixit eis: Hoc
e opus dei vt credatis i eu que misit ille. **Dixerunt**
ergo ei: Quod ergo tu facis signu vt videamus et
credamus tibi. Quid operaris: pateres nostri ma-
ducauerunt manna in deserto: sicut scriptu e: Panem
de celo dedit eis manducare. **Dixit ergo eis iesus**
Amen amen dico vobis: non moyses dedit vobis
panem de celo: sed pater meus dat vobis panem
de celo veri. Panis enim verus e qui de celo de-
scendit: et dat vitam mundo. **Dixerunt ergo ad eu: Do-**
mine semper da nobis panem hunc.
ALCV. Intellexerant ista q permanet in vita eter-
na e opus dei: et ideo interrogant quid facerent: vt istum
cibu. i. opus dei operari possint. et hoc est quod dicit. **Di-**
xerunt ergo ad eu: Quid faciemus vt operemur opera dei
BEDA. i. que precepta seruando poterim implere opa dei
CHRY. Hoc aut dicebat: no vt discant et faciant: sz ad
cibi exhibitionem eu inducere volentes. **THEO.** Chri-
stus vero quis cognosceret q eis nihil proderat: tamen
ppter comune vtilitate rñdit: et ostendit eis imo oib: homi-
nib: qd sit op' dei. vñ seqt. Rñdit iesus et dixit eis: Hoc e
op' dei: vt credatis in eu que misit ille. **AVG.** No aut
dicit: Ut credatis ei: sed vt credatis in eu. No in continuo
q credit ei: credit i eu. na et demones credebant ei: et no cre-
debant in eu. et nos credim paulo: sed no in paulu. **Crede-**
re ergo in eu e credere amare: crededo diligere: creden-
do in eu ire: et ei mebris incorporari. Ipsa e fides quam
de nobis exigit de: q per dilectione operat. **Discernitur**
n ab operib: fides: sicut dicit apostolus iustificari homi-
nē p fide sine opib: legio. Et sunt opera que vident bona si-
ne fide christi: et no sunt bona: qz no referuntur ad eu sinez
ex quo sunt bona: finis enim legis christi ad iusticiam oi-
credenti: et ideo noluit discernere ab opere fide: sed ipsam
fide dixit e opus dei ipsa e enim fides q per dilectionez
operat. **Rec dixit: Hoc e opus vestru: sed docet op' dei:**

vt credatis in eu: vt qui gloriatur in dño gloriatur. **Crede-**
re ergo in eu e manducare cibū qui permanet in vita eternā
vt quid paras dñe et ventre: crede: et manducaui. Quia
ergo inuitabat eos ad fide: illi adhuc querebant signa qui-
bus crederent. **Iudei enim signa querunt: et hoc e quod seq-**
tur. **Dixerunt ergo ei: Quod ergo tu facis signu vt videam-**
us et credamus tibi: quid operaris? **CHRY.** Nihil
irrationabilius q signo pze manibus existeret: quasi nul-
lo ia signo facto hoc dicant. neqz electione signi fidei do-
mino permittit: sed in necessitate eum estimant ducere: vt
nullu aliud faciat signu q tale quale factu est in eoz parē-
tib: vnde subdit: **Patres nostri maducauerunt manna in**
deserto. **ALCV.** Et ne videat manna aliquo modo co-
tenendu: auerzitate psalmi illud extollunt dicentes sicut
scriptu e: **Panē de celo dedit eis manducare.** **CHRY.**
Multis quidē factis signis: et in egypto et in mari rubro
et in deserto huius maxime meminerunt: quod valde co-
cupiscebāt ppter ventris tyrānidē. **Neqz aut dicit q de**
hoc fecit ne videantur eu exequare deo: neqz moysen in-
ducit: vt non videantur christu depingere: sed mediū
nunt dicentes: Patres nostri maduca. manna. Vel aliter:
AVG. Dominus iesus talez se dicebat: vt se moysi ppo-
neret. no. n. ausus e moyses de se dicere q daret cibū qui
no perit. Attendebat itaqz quāta fecisset moyses: adhuc
aliqua maiora volebat fieri. q. dicit: **Tu promittis cibū**
q no perit: et no talia operaris qlia moyses. **Panes oideā**
ecos ille no dedit: sed manna de celo. **CHRY.** Licet
aut dño dicere: quoniam moyses maiora miracula fecit: sed
no erat tepus ho iū verborū nūc: sz vñ erat ad quod stu-
debat. s. ducere eos ad escā spiritale. vñ seqt. **Dicit ergo**
eis iesus: Amen amen dico vobis: No moyses dedit vo-
pa. de celo: sed pater meus dat vobis panē de celo veri.
An no ex celo erat manna: qualiter igit ex celo dicit: sicut
et volucres celi dicit: et sicut dicit: Intonuit de celo domi-
nus. Panē aut no verū vocat illū: no qz falsū erat miraculū
de manna: sed qz figura erat no veritas. Non dixit: No
moyses dedit sed ego: sed pro moysē quidē deū: pro mā-
na vero seipsū posuit. **AVG.** q. diceret. **Alud manna**
hoc significabat. s. cibū de quo paulo ante locutus sum: et
ois signa mea erant. Signa mea dilexistis: quod significa-
tur cōtēntis. Deus enim dat panē que significauit manna
ipsū. s. dominum iesum christum. vnde sequitur: Panis
enim verus est qui de celo descen. et dat vitam mundo.
BEDA. Non quidē elementis: sed hominibus habitatoz
bus mundi. **THEO.** Seipsū dicit panē verū: qz pzin-
cipale significatū per manā est vnigenit' dei filius homo-
factus: **Māna naqz interpretatur: quid est hoc. naqz iudei**
videntes stupefacti: vnus ad aliū dicebant: quid est hoc
filius aut dei fact' homo ipse est potissimum admirati-
uum mānā: ita vt cuilibet contingat querere: quid est hoc
quomodo filius dei filius hominis ē. quomodo ex duaz
bus naturis vna sit persona. **ALCV.** Qui per assu-
ptam humanitatem descendit de celo: et per assumptam
diuinitatem dat vitam mundo. **THEO.** Dic autēz pa-
nis vita fin naturam existens: tanqz vñ patris filius pro-
prium opus facit: quia viuificat cuncta. **Sicut enim pa-**
nis ex terra infirmam naturā carnis conseruat: sic et chri-
stus per spiritus operationes viuificat animam: et etiam
corpus incorruptibile facit. nam per eius resurrectionē
corporalis conseruat corruptio: et ideo dicit q dat vitam
mundo. **CHRY.** Non iudeis solum: sed oib: terra-
rum. **Illi vero inferius adhuc inspiciebāt. vnde sequitur:**
Dixerunt ergo ad eum: Domine semper da nobis hunc
panem. Dicente autem eo quoniam pater meus dat vobis
panē: non dixerunt: **Roga vt det: sed da nobis.** **AVG.**
Sicut enim samaritana cui dictū ē: q biberit de hac aqua: no
sitiet vñq: fin corpus accipies et carere indigētia volens
da mihi inquit domine de hac aqua: sic et isti dicunt: Da
mihi panem qui reficiat et non deficiat. **mulqz non**

Dixit autē eis iēsus: Ego sū panis vite. Qui venit ad me non esuriet. et qui credit in me non sitiet in eternum. Sed dixi vobis: quia et vidistis me et non credidistis. Omne quod dat mihi pater ad me veniet: et eum qui venit ad me non eiciam foras: quia descendi de celo non ut faciam voluntatem meam: sed voluntates eius qui misit me. Hec est enim voluntas eius qui misit me patris: ut oē quod dedit mihi non perdam ex eo: sed resuscitem illud in nouissimo die. Hec est autem voluntas patris mei qui misit me: ut omnis qui videt filium et credit in eum habeat vitam eternam: et ego resuscitabo eum in nouissimo die.

CHRY. De reliquo dominus in mysteriozū traditionem eos inducitur: et primo de deitate sua loquitur. unde dicitur: Dixit autē eis iēsus: Ego sū panis vite. Nō enim hoc de corpore eius dictum est: de illo enim in fine dicit: Panis quem ego dabo: caro mea ē. Sed interz de diuinitate loquitur: eteniz caro propter deū verbum panis ē: quod spiritum ipsum suscipienti panis celestis fit.

THEO. Nō autē dixit: Ego sū panis nutrimenti sed vite. Quia. n. cuncta mortifera erat: viuificauit nos christus per seipsum. ē autē panis nō consuete vite: sed illius que morte nō refecatur. unde subditur: Qui venit ad me non esuriet: et qui credit in me non sitiet in eter. **AVG.** Qui venit ad me. hoc ē qui credit in me. et q. dixit: Nō esuriet. hoc intelligēdū ē: Et non sitiet vnq. viroq. n. significatur eterna illa satietas: vbi nulla est egestas: **THEO.** Uel nō sitiet neq. esuriet. i. ad verbū dei audiēduz: neq. tediosus efficitur: neq. sitiet sui intellectu: quasi nō habeat aqua b. p. n. i. et sanctificationē per spiritū factā. **AVG.** Panē igit de celo desideratis: ante vos habetis: sed non māducatis. unde sequitur: Sed dixi vobis: q. et vidistis me et non credidistis. **ALCV.** q. d. Non ideo hoc dixi: q. vos scia hoc pane satiādos: sed pot. ad imp. operis vestre incredulitatis dico: q. videtis et nō creditis. **CHRY.** Uel per hoc q. dicit: Dixi vobis: insinuat testimoniū scripturaz: de quo sup. a dixerat: Ille sunt que testimoniū perhibent de me. Et iterū dixerat: Quoniam veni in nōmne patris mei: et nō suscepistis me. hoc autē q. dicit: Quia vidistis me signa occulte insinuat. **AVG.** Sed nō ideo eo populum dei perdidit: quia vos vidistis et non credidistis. unde sequitur: Omne quod dat mihi pater: ad me veniet: et eum qui venit ad me non eiciam foras. **BED.** Absolute dicit: Omne. ut ostenderet plenitudinē fideliz.

Hi autē sunt quos pater dat filio: quādo per occultā inspirationē facit eos credere in filiū. ALCVI. Quēscq. ergo pater traxerit ad hoc ut credat in me: veniet per fidem ad me: ut mihi ligatur: et eū qui passib. fidei et bone operationis veniet ad me: Non eiciā foras. i. in secreto pure conscientie mecum morabitur: et tandem recipiā eū in eterna beatitudine. **AVG.** Illud enim inuis vnde non erit foras: est magnū penetrāle et dulce secretū sine tedio: sine amaritudine malarū cogitationū: sine interpellatione tentationū et dolorū: de quo dicit: Intra in gaudiū domini tui. **CHRY.** Per hoc autē q. dicit: Quod dat mihi pater: ostendit quoniam nō contingēs res ē credere in christū: neq. cogitationib. humanis perfici: sed ea que desuper reuelatione indigeat anima deuota suscipiente reuelationem: vnde non sunt ab accusatione erunt: quibus non dat pater. indigemus enim et ea que ex nobis est voluntate ad credendū: per hoc autē tangit incredulitatem eorum ostendens: quoniam qui non credit ei: voluntatē transgreditur patris. Paulus autē ait q. ipse eos tradiderit patri: cū tradidit inquit regnum deo et patri. Sicut igitur pater dāns non priuat seipsum: sic nec filius tradens. dicitur autē filiū

tradere: quoniam per eū ad patrem adducimur. Et de patre dicit: Per quē vocati estis in societate filij eius. Sic igitur q. venit ad me saluabit: quia pro his veni et carnem assumpsi. unde sequitur. Quia descendi de celo non ut faciam voluntatem meā: sed voluntatem eius qui misit me. Quid dicit. alia sunt tua et que illius. Ne igitur hoc aliquis suspicet subiungit: Hec est autē voluntas eius qui misit me: ut oīs qui videt filiū et credit in eum habeat vitam eternā. Per hoc autē et filius vult quia filius quos vult viuificat. Quid est igit quod dicit. Non aliud acturus veni q. qd pater vult q. si nō habens diuinā voluntatem a patre. omnia enim que patris sunt: mea sunt. sed hoc non dixit: sed i fine reuelat: excelsa enim interz occultat. **AVG.** Uel aliter: q. non eiciat foras subiungit dicens: Quia descendi de celo non ut faciam voluntatem meā: sed voluntatem eius qui misit me. Propterea enim anima a deo exijt: quia superba erat. Superbia. n. eieci sum: humilitate regredimur. Medicus enī quādo egritudinem discit: si curet q. per aliquā causam factus ē: et ipsam causā non curet: ad tēpus videt mederi: sed cā manēte morbus reperitur. Ut ergo causa omnium morborum curaretur. i. superbia: descendit et humilis factus est filius dei. Quid superbis homo filius dei propter te humilis factus ē. Puderet te fortasse imitari humilē hominē saltē imitare humilē deum. hec ē enim cōmendatio humilitatis. Non veni facere voluntatem meā: sed voluntatem eius qui misit me. Superbia quippe facit voluntatē suāz humilitas voluntatē dei. **HILA.** iij. de trini. Nō igitur hoc dicit quia faciat quod non velit: sed obed. entiam suā sub effectu paterne voluntatis ostendit: volens ipse voluntatem patris explorare. **AVG.** Ideo ergo q. d. ad me veni nō eiciā eū foras: quia non veni facere voluntatem meam: humilis veni humilitatem docere. qui ad me veni in incorporatur mihi: et humilis fit: quia non facit voluntatē suā: sed dei: et ideo non eiciet foras: quia cum superbis esset proiectus est foras. ad me enim venire non pot. nisi humilis. non mittitur foras nisi superbia: qui seruat humilitatem non labitur a veritate. Quare autē ideo nō eiciat foras qui venit ad illum: quia non venit facere voluntatem suā ostendit cum subdit: Hec est enim voluntas eius qui misit me patris: ut omne quod dedit mihi pater non perdam ex eo. Ipse illi datus ē: qui seruat humilitatem non est voluntas in conspectu patris: ut pereat vnq. de pusillis. de tumentib. potest perire: de pusillis nihil perit: quia nisi fueritis sicut pusillus iste: non intrabitis in regnū celorum. **AVG.** de correctione et gratia: Qui ergo in dei prouidentissimā dispositione predestinatus: vocatus: iustificatus: glorificatus sunt etiā nondum renati: et nondum nati: iam filij dei sunt: et omnino perire nō possunt. hi enim vere veniūt ad christum. Ab illo ergo datur perseverantia in bono vsq. in finem: neq. enim datur nisi eis qui non peribūt: qm qui nō perseverant peribunt.

CHRY. Per hoc autē q. dicit: Nō perdam ex eo: nō ostēdit se indigere eorum cura sed hoc dicit propter eorum salutem. Postq. autē dixerat: Nō perdam ex eo: et nō eiciam foras. subiungit: Sed resuscitabo eū in nouissimo die. q. i resurrectione cōi mali eiciūtur fm illud: Tollite eū et eiciete eū in tenebras exteriores. Ipsi ē: per dentur fm illud: Qui potest animam et corpus perdere in gehennam. Nō autem multoties resurrectionem inducit: ut non ex solis rebus presentibus iudicent dei prouidentiam: sed alias expectent vitā. **AVG.** Videte autē quē ad modū et hic geminā illā resurrectionē designet: qui venit ad me: modo resurgit: humilis factus in mēbris meis. Sequitur autē: Et resuscitabo illū in nouissimo die. Ad exponendum autē quod dixerat: Oē q. dedit mihi pater. Et iterū quod dixerat: Nō perdam ex eo: subiungit: Hec ē enim voluntas patris mei qui misit me: ut oīs qui videt filiū et credit in eū habeat vitam eternam. Superius dicit: Qui audit verbum meum: et credit ei qui misit me. Modo autē: Qui videt

videt filiū et credit in eū: nō dixit: Et credit in patrē. Hoc est. n. credere in filiū: qd et in patrē: qz sicut pater bēat vitāz in semetipso: sic oedit et filio vitā hēc in semetipso: vt sic ois q videt filiū et credit in eū: bēat vitā eternā: credendo et trāsēdo ad vitā: tāq pma illa resurrectioe: et qz ipa nō ē sola subiūgit de scōa. Et ego resuscitabo eū in nouissimo die.

Murmurabant ergo iudei de illo: quia dixisset. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. Et dicebāt: Nonne hic est filius ioseph: cuius nos nouimus patrem et matrem. Quomo' o ergo dicit hic: quia de celo descendit? Rēspōdit ergo iesus et dixit eis: Nolite murmurare in inuicē. Nemo potest venire ad me: nisi pater qui misit me traxerit eū et ego resuscitabo eū in nouissimo die. Est scriptū in prophetis: Erūt omnes docibiles dei. Omnis q audiuit a patre et didicit venit ad me: Non quia patrē vidit quisqz: nisi is q ē a deo: hic vidit patrē.

CHR. Iudei existimantes se cōmestioe carnali potiri nō turbabant: vñ quo postea diffisi sūt. vñ dī. Murmurabāt q iudei de illo: qz dixisset: Ego sū pa. vi. q dēce. descendit. Uidebant qdēz turbati i hoc q dixerat eū de celo descendisse: sed nō hoc erat: qd turbationē faciebat: s; hoc qd nō expectabāt potiri mensa corporali. Adhuc tñ eū venerabant qz recēs erat signū: et ppter ea nō manifeste ei tradicebāt: sed murmurādo suaz turbatiōez ostendebāt: qd aut murmurando dixerit subditur. Et dicebāt. Nōne hic ē iesus filius ioseph: cuius nos nouimus patrē et matrē: quō ergo dicit hic qz descendit de celo. **AVG.**

Longe autē isti erāt a pane de celo: nec eū esurire nonerat panis. n. iste interioris hoīs querit esuriē. **CHRY.** Manifestū ē. n. qm mirabilē eius nondū scietur generationē: ppter ea eū adhuc filiū ioseph dicit: sed nō increpatur. Nō. n. respondit eis. Non sum filius ioseph: qz non poterant illū mirabilē partū audire. Si vero eū qui s; carnē nō poterāt manifeste audire: multo magis nec superiores ineffabilem. **AVG.** Ab hoibus. n. carnē assumpsit: s; nō more hoium. na patrē habēs in celo matrē elegit in terra et illic natus sine matrē: et hic sine patrē: quid ergo talibus murmurantibus respondit subdit. Rōdit ergo iesus et dixit eis: nolite murmurare inuicem. q. d. Scio quare non esuritis sic: vt istū panē nō intelligatis neqz queratis. Nemo potest venire ad me: nisi pater qui misit me traxerit illū. Magna gratie pmedatio: nemo venit nisi tractus: quem trahat: et quē nō trahat: quare illū trahat: et illū nō trahat noli velle iudicare: si nō vis errare. semel accipe et intellige: si nō traheris: oia vt traharis. **CHR.** Hic autē insinuat manichei dicētes: qm nihil in nobis ē positū: sed hoc non quod in nobis ē destruit: sed ostendit nos diuino auxilio indigentes: oñdit. n. hoc non eū qui inuitus venit: s; eū qui multā patē oppugnationē. **AVG.** S; si inuiti trahimur ad christū: inuiti credimus: ergo violentia adhibetur: non voluntas excitatur. sed intrare quisqz ecclesiam potest nolens. credere non potest nisi volens. corde enīz creditur ad iusticiā. si ergo inuitus venit qui trahitur: non credit: si non credit nō venit. non enim ad christū ambulando currimus: sed credendo nec motu corporis: sed voluntate cordis accedim: ergo voluntate traheris. Quid est autēz trahi voluntati: delectare in dño: et dabit tibi pationes cordis tui: est quedāz voluptas cordis: cui dulcis est panis ille celestis: porro si pōte dicere licuit. Trahit sua quēqz voluptas: quanto fortius nos dicere debemus trahi hoīem ad xpm: qui delectatur veritate: bea titudine: iustitia: sempiterna vitā: quod totūz xps est. An non habent corporis sensus voluptates suas et aiūs deseritur a voluptatibus suis. Da amātez: desiderantez: feruentem: fontē eterne patrie suspirāte: et scit qd dicā: s; qua

re voluit dicere: quem traxerit pater si trahendū sumus ab illo trahamur: cui dicit qdā q diligit. Trahe me post te. S; qd intelligi voluit aduertam. Trahit pater ad filiū eos q ppter ea credūt in filiū: quia eū cogitāt patrem hēc oēū. Deus. n. pater equalēz sibi genuit filiū: et qui cogitāt atqz in fide sua sentit ac ruminat equalē eē pū eū in quē credit: ipm trahit pater ad filiū. **Arrius** credidit creaturā: nō eū traxit pater. **fortius** dicit: Homo solus ē xps q sic credit nō eū p trahit: traxit petz q dixit: Tu es xps filius dei viui. vñ ei dicit. Nō tibi reuelauit caro et sanguis: sed pater meus q i celis ē. Ista reuelatio ipa attractio ē. Si. n. q inter delicias terrenas reuelat amātib' trahit: nō trahit reuelat' xps a pte. Quid. n. fortius desiderat aia q vitatē. s; hic hoies esuriūt: bi saturabūt. iō subiicit: Et ego resu. eū in no. die. q. d. saturabit: eo q et hic sūt i resurrectione mortuoz qm ego resuscitabo eum.

AVG. de q. no. et ve. te. Uel attrahit pater ad filiū p opera q faciebat p illū. **CHR.** Nō pua dignitas filij si p adducit: et ipe suscitāt nō diuidēs ad patrē opera: sed ostendēs paritatem vñtis. deinde oñdit modū s; quē p trahit dicens. Scriptū ē i prophet. Et erūt oēs doct. dei. Uides fidei dignitatē: qm nō ab hoīb' neqz hoies: s; ab ipso deo p eā debeāt addiscere. **Agf.** n. pñdet oib' pat' exis sua tribuere: ad oēs suā doctrināz effundēs. Si autē erūt oēs docibiles dei qliter qdā nō credūt: qz hoc de plurib' dicitur: siue qm oēs q volūt. **AVG.** de pñditiōe sanctorū. Uel aliter. Sicut integrē loqmur cū de aliquo s; apz magistro q in ciuitate solus ē dicimus: oēs iste h litteras docet: nō qz oēs discūt: sed qz nemo nisi ab illo dicit qui cūqz ibi litteras discit. Ita recte dicimus. Omnes deus docet venire ad christum: non quia omnes veniunt: sed quia nemo aliter venit. **AVG.** super iōan. Uel aliter. Oēs regni illius hoies docibiles erūt dei: nō ab hoibus audient: et si hoc ab hoibus audiūt tñ qd intelligunt itūz datur. strepitū verborū: ingero aurib' vestris nisi reuellet ille qui intus est: quō ergo o iudei me potestis agnoscere quos p nō docuit. **BEDA.** Dicit autē pluraliter. In pphetiis: quia omnes prophete: vno eodemqz spiritu repleti: licet diuersa prophetarent: tamen ad idem tendebant. quapropter cū quouis eoz oēs alij cōcordabāt: sicut cū ioele ppheta qui dicit: Erūt oēs docibiles dei. **GLO.** Hoc in ioele nō inueniē. sed aliquid simile. dī. n. ibi. filij syon exultate et letamini i dño deo nostro: qz dedit vobis doctorē. Expressius tñ ē in isaia vbi dī. Donā vniuersos filios tuos doctos a dño. **CHRY.** Qd quidē picipiū ē: qz ante per hoies discēbat q dei sunt: nūc aut per vnicū filiū dei et spūm scūm. **AVG.** de pñditiōe scōuz. Omnes autēz docibiles dei veniūt ad filiū: quonā audi erunt et didicerunt a patre per filiū: vnde subditur. Ois qui audiuit a patre et didicit venit ad me. Si autem ois qui audiuit a patre et didicit venit: profecto omnis q non venit nō audit a patre nec didicit. Valde remota est a sensibus carnis hec schola in qua pater auditur et docet: vt veniatur ad filiū: nec agit hoc cum carnis aure sed cordis: vbi est et ipe filius. quia ipse est verbum eius per qd pater sic docet: simul est et spiritus sanctus. Inseparabilia enim didicimus eē opera trinitatis: sed patri hoc potissimū ē attributū: qz de ipso procedit et filius et spiritus scūs. Itaqz gratia que occulte et humanis cordibus diuina largitate tribuitur: a nullo corde duro respuitur. ideo quip/pe tribuitur: vt cordis duricia primus afferatur. Cur ergo non omnes docet: vt veniant ad christum: nisi quia eos quos docet: misericordia docet: quos autēz non docet: iudicio non docet: si autem diximus q volunt discere: quos non docet: respondebitur nobis: Et vbi ē quod ei dicitur. Deus tu puerēs viuificabis nos: aut si non faciat volentes ex nolentibus deus: vt quid oiat ecclesia sm pceptum domini pro persecutoribus suis: nō. n. quiqz dicere potest credidi: vt sic vocaret: puenit quippe euz

miseri cordia dei: q. sic ē vocatus vt crederet. **AVG.** sup
ioan. Ecce ergo quō trahit pē docēdo de veritate non ne
cessitate iponendo: trahere. n. dei ē. **Ois** qui audiuit a pē
r vidit: venit ad me. quid igit xps nihil docuit: qd q pa
trē in grā hoies nō viderūt: filiū viderūt: filiū ergo dice
bat: sed pater docebat. **Si** n. ego hō cum sim illū doceo.
q. audiuit verbū meū: illū docet r pē q. audiuit verbum
eius. **Exponit** aut hoc ipē r ostendit nobis quid dixerat cō
tinuo subiūgēs: **Nō** q. pa. vi. q. s. nisi q. a deo ē: hic vi. pa
trez. q. d. **Ne** forte cū dico vobis: ois q. audiuit a pē r vi
dit: dicatis apud vos. **Nūq.** vidimus patrē: quō ab eo
discere poterimus: a me ipso audite: **Ego** noui patrem ab
illo: q. q. vbi ē ab illo cuius ē verbū: nō q. sonat r trā
sit: sed qd manet cū dicente: r trahit audientem. **CHRY.**
Ois qd ē a deo sum. **Id** vero qd ē pēcipiū filiū r pēcipiū
hic non posuit pp. auditorum imbecillitatem.

Amen amē dico vobis: qui credit in me hz vi
tāz eternā. **Ego** sum panis vite. **Patres** vestri mā
ducauerūt māna in deserto: r mortui sunt. **Hic** est
panis de celo descēdēs: vt si quis ex ipso māduca
uerit nō moriatur. **Ego** sum panis viuus q. de ce
lo descendi. **Si** quis manducauerit ex hoc pane:
vivet in eternū.

AVG. Reuolare voluit se oīs qd ēst. vñ dicit. **Amen**
amen dico vobis: qui credit in me hz vitam eternā. q. d.
Qui credit in me hz me: qd ē aut habere me habere vitā
eternā: vitā. n. eterna ē verbū qd in principio erat apud
deū: r vita erat lux hoīz: assumpsit vitā mortem: vt vitā
occideret mortē. **CHRY.** Quia vero turbe instabant: ei
buz corporalem petentes r eius cibi q. patrib. coz. par
erat remittentes: vt ostendat q. oia illa figura erant bulus
veritatis pñis mentionē de cibo spiritali facit: dicens.
Ego sum panis vite. **Panēz** quidē vite ipsum vocat: qm
vitāz nram pñet r hāc r figurā. **AVG.** **Et** illi de māna
supbiebant subiungit: **Pānes** vestri manducauerūt māna
in deserto r mortui sūt. **Id** patres vestri q. similes estis si
loz murmuratores patres murmuratoz filioz. **Nāz** de
nulla re magis deū offendisse ille populus dicitur: q. cō
tra deū murmurando. **Id** aut mortui sunt q. qd vide
bāt credebāt: qd nō videbāt nō credebant neq. intelli
bant. **CHRY.** **Nō** aut sine cā addit. **In** deserto: s. occul
te insinuans qm non longū ipse fuit: quo. s. māna datū est
neq. simul cū venit in terrā. pmissionis: sed q. videbant
panē datū a xpo minus ē illo qd patribus datū erat: i
eo q. illud desuper descendeat. **Miraculum** vero panis
inferius generabat. ppter ea subiungit: hic ē panis de ce
lo descēdēs. **AVG.** hūc panē significauit māna: hūc
panē significabat altare dei. **Sacramēta** hec sūt: r illa sue
rūt: in signis diuersa sūt: in re q. significat paria sūt. **Apo**
stolū audi. **Ois** eandē eā spiritalem manducauerunt.

CHRY. Deinde ostendit q. maxime eos poterat psua
dere: qm ipi patribus suis multo digniores effecti sūt: q.
māna manducantes sunt mortui. r ideo subdit. **Ut** si q.
ex ipso manducauerit: nō moriatur. **A** fine vtriusq. cibi ostē
dit differētiā. panē aut hic dogmata salutaria dicit. r fidē
que i ipm ē aut corpus suū: hec. n. s. seruāt aiam. **AVG.**
Sed nunqd non morimur: q. māducauim. panē descen
dētē de celo: sic illi sunt mortui: quē admodū r nos su
mus mortui: quātū attinet ad mortē hui. coz. pñis vñ
bilē atq. carnalē. **grū** aut ptinet ad mortē spiritālē q. pñis
isto r mortui sūt. **Manducauit** māna moyses r multi q.
oño placuerūt: r mortui nō sūt: q. vñsibilē cibū spirituali
ter intellexerūt: spiritualiter gustauerūt vt spiritualiter sa
ciarent. **Nā** r nos hodie accipimus vñsibiles cibū: s. aliō
ē sacramētū: aliud virtus sacramētū: qm multi de altarē
accipiūt: r accipiendo moriunt. vñ apostolus: **Iudicium**
sibi māducat. r bibit: panē ergo celestē spūales māducare

est innoctiam ad altare apponere. peccata r si sint quoti
diana: nō sint mortifera anteq. ad altare accedatis. atten
dite quid dicatis. **Dimittite** nobis debita nostra sicut r nos
dimittimus debitoz vobis: si dimittitis: r dimittitur
tibi securus accede: panis ē nō venenū. si q. ergo ex hoc
pane manducauerit: nō moriet. **Sed** qd pertinet ad virtu
tem sacramenti nō qd ptinet ad vñsibile sacramētū: q. mā
ducat. s. intus non foris. **ALCVI.** **Id** eo inq. nō moritur
qui comedit hūc panē: q. ego sum panis viuus q. de celo
descendi. **THEO.** **Per** hoc. s. qd incarnatus ē: nō ergo
prius solū fuit homo: r postmodū assumpsit diuinitatez
vt nestorius fabulat. **AVGV.** **De** celo descendi r mā
na: sed manna vmbra erat: iste veritas ē. **ALCVI.** **Est** at
mea vita viuificas. vñ sequit. **Si** quis mādu. ex hoc pa. vi
uet. nō tñ in pñit p. fidē r iusticiā: sed in eternū.

Et panis quem ego dabo caro mea est: pro
mundi vita.

AVG. **Determinat** cōsequenter oīs quō se panē dicat
nō tñ fm diuinitatez q. pascit oia: sed et fm humanā nā
que est assumpta verbo dei cū subdit. **Et** panis quez ego
dabo ea. mea ē: pro mudi vita. **BE.** **Hūc** panē tunc oīs
dedit qm mysteriū coz. pñis r sanguinis sui discipulis tra
didit: r quando semetipsum deo patri obtulit in ara cru
cis. quod vero dicit. **Pro** mundi vita. non debemus itel
ligere p. elementis: s. p. hoibus qui mundi noie designāt

THEO. **In** hoc qd dicit. **Quē** ego dabo: potestatem
suaz demonstrat: q. nō sicut seruus minor patre crucifixus
ē: sed voluntarie. nāz r si a patre dāri dicatur: tñ scilp. tra
didit ipē. **Attende** aut q. panis qui in mysteriis a nobis
assumitur: nō soluz figuraz gerit carnis chrisi: sed ipse est
vera caro chrisi. nō. n. dixit: **Panis** quem ego dabo figu
ram carnis mee gerit: sed caro mea est. **Transmutatur** at
in enarrabilibus verbis iste panis per mysticam benedi
ctionē r habitationem spiritus sancti in carnē chrisi. **Sed**
quare nō videmus carnem: q. si caro videret horz: nos
in eius assumptione inuaderet. vñ r nostri infirmitati cō
descēdat talis nobis videret mysticus cibus s. q. nō cō
suetudini ppetebat: p. mudi aut vita carnē suā tradidit: q.
moriendo mortem soluit. **Ego** et intelligo p. mundi vita
resurrectionem: nā oīs mortis vniuersalem resurrectionē
toti generi humano ministravit. forte aut r vitam que in
sanctificatione r beatificatione consistit r spū: mundi vitā
dixit: quia. n. non oīs susceperint vitam q. ē in sanctifica
tione r spū: tñ oīs seipm pro mundo tradidit. r qm i eo
totus mūdus sanctificat. **AVG.** **Quē** aut caperet caro q.
dixit panē carnē: nō aut fideles corpus xpi: si corpus
xpi ē nō negligant: fiant corpus xpi: si volunt viuere de
spū xpi de spū. n. xpi non viuūt: nisi corpus xpi: nūqd. n.
corpus meū viuūt de spū tuo. **Hūc** panē exponit apłs di
cens. **Unū** corpus multi sumus. **O** sacramētū pñis
o signū vnitatis: o vñculū charitatis. qui vult viuere ac
cedat: credat: incorporetur vt viuificetur.

Litigabant ergo iudei ad inuicem dicentes.
Quomodo potest hic nobis carnē suam dare ad
manducandum. **Dixit** ergo eis iesus. **Amē** amē
dico vobis: nisi manducaueritis carnē filij hois r
biberitis eius sanguinē: non habebitis vitam i vo
bis. **Qui** manducat meam carnem r bibit meum
sanguinē: habet vitam eternā: r ego resuscitabo
eum in nouissimo die.

AVG. **Quia** iudei panē concordie non intelligebant
ad inuicem litigabant. vnde dicitur. **Litigabāt** ergo iudei
ad inu. dicen. quō pōt hic no. o. a. car. suam ad māduca
dum. **Qui** autē manducant tales panem: non litigant ad
inuicem: quonā per hunc deus habitare facit vñanimes
in domo. **BEDA.** **Putabant** ergo iudei q. vominus

particulatim carnē suā diuideret: et eis ad manducandum daret: et ideo litigabāt: quia nō intelligebāt. **CHRY.** Quia igitur dicebat hoc eē impossibile ut. f. carnē suā ad manducandum daret ostendit: quia nō solum nō ē impossibile: sed valde necessarium. vii sequit. Dicit ergo eis iesus: Amen amē dico vobis: nisi māducaueritis carnē filij hoīs: et biberitis eius sanguinē: nō habebitis vitā in vobis. **AVGV.** q. d. Quō quidē datur: et quānā sit modus manducandi illū panē ignozatio: verūm nisi manduca. rē. **BED.** Et ne crederet illis solis hec dixisse mor generalē suam intulit. Qui man. meā car. et bibit meū sāguinē. **AVG.** Et ne istam vitā intelligentes de hac re litigarent: securū adiunxit. Bēt vitam eternā: Hāc ergo non hēt: qui istā carnē nō manducat: nec istū sanguinē bibit. Nā tpalem vitā sine illo habere hoīes possunt: eternā vero oīo nō possūt. Nō ita ē in hac escā: quā sustentande huius tpalis vite causa suminus: inaz qui eā nō sumperit non viuēt: nec tñ q eaz sumperit viuēt. fieri. n. pōt. vt morbo vlsenio vel aliquo casu plurimi qui eā sumperint moriant. In hoc vero cibo et potu. i. corporis et sanguinis dñi nō ita ē. nam et qui eaz nō sumit: non hēt vitā: et qui eaz sumit hēt vitā: et hāc vitā eternā. **THEO.** Nō. n. puri hoīs caro ē: sed dei et hoīs diuinitū facere valens: tanq̃ diuinitate inebrians.

AVG. xxi. de ciuit. dei: Sūt autē quidā liberationes ab eterno supplicio hoībū. p̃mitētes xpī baptismate ablūtis: qui participes sunt corporis eius: quolibet vixerit: pp̃ illud dicit hic. Sed dicit eis apostolus dicens: Manifesta sūt opera carnis que sūt: fornicatio: imunditia: et. que predico sicut predixi. qm̃ qui talia agunt: regnū dei non possidebūt. Quāobrem quō sit accipiendū qd̃ hic dicitur: merito querit. Qui. n. in eius ē corporis vnitate. i. i xpīano: ppagine mēbro: cuius corporis sacramentū fideles p̃municātes de altari sumere p̃sueuerūt: ipse vero dicēdus ē māducare corpus et bibere sanguinē xpī: ac p hoc heretici et scismatici ab vnitate corporis separati: possunt idē percipere sacramētū: sed nō sibi vtile: immo etiā noxiū quo iudicent grauius q̃ vel tardius liberent: nec illi etiā in perditis et dānabilibus moribus debēt eē securi: qui p vite iniquitatē: ipsam vitē iusticiāz que ē xpī de serunt: siue fornicando: siue aliquid huiusmodi faciendo. Nō. n. isti dicendi sunt manducare corpus xpī. qm̃ nec i membris p̃putandi sunt xpī. Ut. n. alia taceaz: nō possūt simul eē membra xpī: et membra meretricis. **AVG.** sup iohannē. Hūc itaqz cibū et potū societate vult intelligi corporis et vnitate: qd̃ est ecclesia in p̃destinatione et vocatis et iustificatis et gloriificatis sanctis et fidelibus eius huius rei sacramentū. i. vnitas corporis et sanguinis xpī alicubi quotidie: alicubi certis intervalis diez in dñica mensa p̃parat: et de dñica mensa sumit quibuscūqz ad vitā: quibuscūqz ad exitiū. Res vero ipsa cuius sacramētum est: oī hoī ē ad vitā: nulli ad exitiū: quicūqz eius participet sucit. Ne autem putaret sic in isto cibo et potu p̃mitti vitam eternā: vt qui eā sumerent: iā nec corpore morerentur. Huic cogitationi occurrens subiungit dicēs. Et ego resuscitabo eum in nouissimo die: vt. f. habeant interim vitam eternam fm̃ spiritum in requie que sanctorum spiritus suscipit. Quod autem ad corpus attinet nec corpus etiāz vita eterna fraudetur: sed in resurrectione mortuorum in nouissimo die eam habeat.

Caro enīz mea vere est cibus: et sanguis meus vere ē potus. Qui manducat meā carnem: et bibit meū sanguinē: in me manet: et ego i illo. Sicut misit me viuens pater: et ego viuo pp̃ patrem: et q māducat me: et ipse viuēt propter me. Hic est panis qui de celo descendit. Non sicut manducauerunt p̃es vñ māna et mortui sunt. Qui māducat hunc panem: viuēt in eternum. Hec dixit in synagoga

docens in capbarnaum.

BEDA. Dixerat superius. Qui manducat meā carnem et bibit meū sanguinē: hēt vitāz eternā: et vt ostēderet q̃ta distantia sit inter corporalem cibum et potum: et spirituale mysteriū corporis et sanguinis sui adiecit. Caro. n. mea vere ē cibus: et san. me. vere ē potus. **CHRY.** hoc autē dicit: aut vt credāt his q̃ dicta sunt: vt nō estiment enigma et parabolā eē: sed sciant qm̃ omnino oportet manducare corpus christi aut vult dicere q̃ verus cibus est hic qui animam saluat. **AVGV.** Uel aliter. Cū cibo et potu id appetāt hoīes vt non esuriant neqz sitiant: hoc veraciter non p̃stat nisi iste cibus et potus: qui eos a quibus sumitur imortales et incorruptibiles facit. i. societas ipsa sanctorū vbi pax erit: et vnitas plena atqz perfecta: propterea dominus noster corpus et sanguinem suum in eis rebus commendauit: que ad vnum aliquid redigunt ex multis nanqz aliud. f. panis ex multis grauis in vnum constat: aliud. f. vinum ex multis acinis confluit. Deinde iam exponit quid sit manducare corpus eius: et sanguinem bibere dicens. Qui man. me. car. et bibit. me. san. in me ma. et ego in illo. Hoc ē ergo manducare illam escam: et illuz bibere potum: in christo manere: et christum in se habere. At per hoc qui non manet in christo: et in quo non manet christus: proculdubio nec manducat eius carnem: nec bibit eius sanguinem: sed magis tante rei sacramentum ad iudicium sibi manducat et bibit. **CHRY.** Uel aliter continuatur: quia promiserat se manducantibus vitā eternam. vt ergo hoc confirmet induxit. Qui mandu. meam carnem. rē. **AVG.** de ver. do. Multi quidez qui vel corde ficto carnem illam manducant: et sanguinem bibunt: vel cum manducauerint apostate fiunt: nunquid manent in christo: et christus in eis? Sed est profecto quidam modus manducandi illam carnem: et bibendi illum sanguinē quo modo qui manducauerit et biberit: in christo manet et christus in eo. **AVG.** xxi. de ciuitate dei. Hoc est illi qui non sacramentum tm̃: sed reuera corpus christi manducant: et sanguinem bibunt. **CHRY.** Et quia ego viuo: manifestum est q̃ ipse viuēt. et ad hoc ostendendum subiungit. Sicut misit me. vi. pa. et ego viuo propter patrem: et qui man. me et ipse vi. ppter me. Ac si dicat. Vno ego sit cui pater. et ne ingentum estimes adiecit: Propter patrem patrem sibi esse principium occulte insinuans. qd̃ autē dicit. Qui manducat me: et ipse viuēt pp̃ me: nō de vita simpliciter hoc dicit sed de approbata. Et. n. etiāz infideles viuunt nō māducantes de carne illa: sed neqz de resurrectione cōi hoc dicit. tenēz oēs suscitabunt: sed de gloriosa et mercede habēte. **AVG.** Non autē ait. Sicut manduco patrem et ego viuo pp̃ patrem: et qui manducat me: et ipse viuet pp̃ me. Non enim filius p̃icipatione p̃is fit melior: sicut p̃icipatione filij p vnitatem corporis eius et sanguinis qd̃ illa māducatio et potatio significat: nos efficiamur meliores. Si ergo ita dictum est. Vno propter patrem: quia ipse de illo est: siue de trimēto equalitatis dictum est: nec tñ eandem nostraz et suā equalitatem significauit: sed gratiam mediatoris ostendit. Si autēz fm̃ id accipimus. Vno propter patrem. quod alibi ait. Pater maior me ē: hec verba ita dixit. Sicut misit me pater. Ac si diceret: vt ego viuam propter patrem: id est ad illuz tanq̃ ad maiorem referam vitam meam: exinanitio mea fecit: in qua me misit. vt autem quisqz viuat propter me p̃icipatio facit: quia manducat me. **HILA.** viij. de trin. De veritate igitur carnis et sanguinis christi: non relictus est ambigendi locus: nunc. n. ex ipsius dñi professione et fidenfa vere caro ē: et vere sanguis ē. hoc ergo vite nostre cā ē: qd̃ in nobis carnalibus manentē p carnē xpī habemus victuris nobis: p cū ea conditione qua viuūt ille per patrem. Si ergo nos naturaliter fm̃ carnē p cū viuimus. i. naturā carnis sue adepti: quō nō nālter fm̃ spūm in se patrem habeat: cū viuāt ipse p patrem: p patrem autē viuūt. dum natiuitas

non alienā ei intulit diuersamq; nām. **AVG.** Ut aut illū panē māducando viuamus: qui eterna vita ē nobis habere nō possūmus: de celo descendit. **HYLA.** x. de tri. **Se** panes hic dicit: ac ne verbi virtus atq; nā defecisse existimaretur in carnē panē: carnē suā esse dixit: vt per hoc qui descendens de celis pan. s. ē nō ex humana pceptioe origo eē co:poris eius existimaretur: dū celeste esse co:pus ostenditur: at vero cū panis ē: assumpti p verbū co:poris est p fessio. **THE.** Nō n. puz deū comedimus. nāz ī palpa bilis ī incorporeus est: neq; n. hoīs puri carnē comedi mus que nil possit pficere. **Sed** qz deus carnē sibi vniuit: caro eius viuificatiua exiuit nō q in dei nām transierit: sed fm quādā igniti ferri consuetudinē: qz ferrū manet: ī ignis actū ostendit: sic ī caro dñi viuificatiua est tanq; caro verbi dei. **BED.** Et vt ostenderet distantia vmbze ī lucis: typi ī veritatis subiunxit. Non sicut manducauerunt patres vestri manna ī mortui sūt qui manducat hūc panē viuet in eternū. **AVG.** qz aut illi mortui sūt: ita vult intelligi: vt nō viuant in eternū. Nāz īpaliter ī hi pfecto moriuntur: qz p m manducant: sed viuit in eternū: qz xps ē vita eterna. **CHRY.** Si n. possibile fuit sine messe ī frumento ī alio huiusmodi. xl. annis illoz vitā cōseruare: multo magis nūc cibo spiritali hoc facere poterit cuius illa erāt figure: frequenter aut vitā reponit: qz nihil est ita delectabile hoīb: vñ ī veteri testō longitudo vite pmittebat: hic aut vitā finē nō hñs. Simul etiā per hoc ostendere vult: qm suā mortu tradentes p peccato: nunc soluit vitā eternā cōtrario pmitēs. Sequitur **Hec** dixit in synagoga docēs in capharnaū. vbi. s. pluri me viuites eius sunt facite. **Docebat** aut in synagoga ī tēplo multitudinēz attrahere volens ī ostendens qm non ē contrarius patrī. **BE.** Mystice aut capharnaū: que iter / pietatur villa pulcherrima: significat mūdum: synagoga vero iudaicūz populum: per hoc ostendit qz dñs p mysterium incarnationis mūdo apparens iudaico populo multa docuit: que ipse intellexit.

Multi ergo audientes ex discipulis eius dixerunt. **Durus ē hic sermo.** Et qz pōt eū audire: **Sci** ens aut iēsus apud semetipsūz: qz murmuraret de hoc discipuli eius: dixit eis. **Hoc** vos scandalizat **Si** ergo videritis filiū hoīs ascendēte vbi erat prius. **Spiritus** ē qui viuificat: caro nō prodest qzq; **Verba** que ego locutus sūz vobis: spūs ī vitā sūt **Sed** sunt qdes ex nobis qui nō credūt. **Sciebat** enīz ab initio iēsus: qui essent credentes: ī quis traditurus esset eum. **Et** dicebat. **Propterea** dixi vobis qz nemo pōt venīre ad me nisi fuerit ei datum a patre mco. **Ex** hoc multi discipulorū eius abierunt retro: ī iā nō cū illo ambulabant. **Dixit** ergo iēsus ad duodecīz. **Nūqđ** ī vos vultis abire? **Re** spōdit ergo ei simon petrus. **Dñe** ad quē ibimus **Verba** vite eterne habes. **Et** nos credimus ī cōgnouimus qz tu es christus filius dei. **Respondit** ei iēsus. **Nōne** ego vos duodecīz elegi: ī ex vobis vnus diabolus ē. **Dicebat** aut de iuda simōis scariothis. **Hic** enim erat traditurus eum cum esset vnus ex duodecim.

AVG. Talia loquente iēsu non crediderūt aliqd magis dicentes ī verbis illis aliqd grātā coo:panēz s. putauerūt intellexerūt: ī more hominū: qz poterat aut dī sponēbat iēsus carnez qua indutū erat verbū veluti cōscissam dīstribuere credētibus in se. vnde dī. **M**ulti ergo audi. nō ex ini. sed ex disci. eius dixit. **Hu.** est hic sermo.

CHRY. i. difficile susceptibilis: supercedens co:im becillitate putabāt. n. eū supra seipm loqui maiora ppta dignitate: ī dixerūt. **Quis** pōt eū audire: quasi p capis respondentes. qz nō debebat. **AVG.** Si at discipuli vnum habuerūt illū sermonē: quid inuicē: ī tamē sic oportebat vt dicerent qd nō ab hoīb: intelligeret: secretū dei intentū debet facere: nō aduersos. **THE.** Cū aut audī qz discipuli eius murmurabant: nō intelligas hos q actu sunt discipuli: sed hos qui in habitu ī figura videbantur ab eo instrui. **Nā** inter discipulos erāt quidā ex plebe qui dicebant eius discipuli: qz multo cū discipulis manebāt tpe. **AVG.** Sic aut apud se ista dixerūt vt ab illo nō audirent: sed ille qui nouerat in seipsis apud seipm audiebat vñ sequit. **Sciēs** aut iēsus apud seipm qz murmu. de hoc disci. eius dixit eis. hoc vos scandalizat. **ALCVI.** Quod s. dixi vobis māducare carnē meā: ī bibere sanguinē meūz. **CHRY.** Erat aut hoc sue deitatis signū occultū ī me diu terre. vñ sequit. **Si** ī vide. si. ho. ascen. vbi erat prius supple. quid dicetis: **Hoc** ī nathanaele fecit dicens. **Qm** dixi tibi: vidi te sub ficu: credis: maiora hīs videbīs. **Nō** igit qdōnes qdōnib? copulat: sed magnitudine dogmatuz ī multitudinē eos inducere vult. **Nō** igit discipulos in scandalū mittere volens hoc dicit: sed eorum scandalū soluere volens. nam dum estimant eūz de ioseph natū: nō suscipiunt ea q dicebāt. **Qui** vero credituri erāt: qm de celo descendit: illuc ascēdit facilius attendū hīs que dicebant. **AVG.** Uel aliter. **Hinc** soluit qd illos cōmouerat: illū. n. putabāt erogatz corpus suū: ille aut dīxit se ascensurū in celū vtiq; integrū. **Cū** videritis ingens filiū hoīs ascendēte vbi erat prius. **Certe** vel tūc videbūt qz nō eo mō quo putatis erat co:pus suūz: ī qz grātā eius non sūmī: moribus: filiū aut hoīs xps ex virgine maria hic ē cepit in terra: vbi carnē assūpsit ex terra: quid ī vult qd ait. **Cū** vide. si. ho. ascē. vbi erat prius: nūc vt intelligamus vñ psonā cē xpm deū ī hoīem: nō duas ne fides nostra sit quaternitas: sed trinitas. **Sic** ergo erat filiū hoīs in celo: quēadmodū filiū dei erat in terra: filius dei in terra in suscepta carne: filiū hoīs in celo ī vnitatē psonē. **THEO.** Nō ergo pp hoc putes qz de celo corp? xpi descenderit: hoc. n. martiani heretici ī apollinaris ē dicit: sed qz vnus ī idē erat filius dei ī hominē.

CHRY. Propter hoc aut ī alia solutiōe inducit dicens. **Spiritus** ē qui viuificat: caro nō pdest quicq; qd aut dicit tale ē spiritaliter: oportet ea que de me sunt audire. qui aut carnaliter audit: nihil proficit. **Est** aut carnaliter intelligere: simpliciter ea que pposita sūt viderē ī nihil plus imaginari. **Oportet** aut non ita iudicare. sed oīa mysteria interiorib? oculis inspicere: qd semp ē spūs liter audire. **Carnale** vero erat dubitare quā liter pōt nobis carnem dare manducare: quid igitur: nō ē vera caro immo vtiq; quod igitur ait. **Caro** non pdest quicq; non de sua carne dicit: sed de eius carne qui carnaliter accipiebat que dicebant. **AVG.** Uel aliter: **Caro** non prodest quicq; **Sed** quō illi intellexerūt. **Carnē** quippe sic intellexerūt: quō in cadauere dilaniatur: aut in macello vendit non quō spiritu vegetat: accedat spiritus ad carnem ī pdest plurimū. nam si caro nihil prodesset: verbū caro non fieret vt habitaret in nobis: sed spiritus per carnem aliquid operatus ē in nobis pro salute nostra. **AVG.** x. de ciui dei: **Non** n. caro p seipsam mundat: sed p vbiūz a quo suscepta ē: qz cū sit principū oīum suscepta anima ī carne: ī aiām credentiū mundat ī carnez. **Spiritus** ī qui viuificat: caro non prodest quicq; sicut illi intellexerunt carnem: nō sic ego dō ad manducandūz carnem meam: quia nec carnem debemus sapere fm carnē: proinde dicit. **Verba** que ego locutus sum vobis spiritus ī vitā sunt. **CHRY.** i. spiritualia sunt: nihil habentia carnale neq; consequentiam naturalem: sed eruta sunt ab omni tā lī necessitate que in terra: ī a legibus que hīc possūt sunt:

AV. Si ergo intellexisti spūaliter: spūs et vita tibi sunt. si intellexisti carnaliter: etiā sic spūit et vita sunt: sed tibi nō sunt. Dixim' enī hīc dñm cōmēdasse i māducatōe carnalī suē: et potatōne sanguis sui ut i illo maneam' et ipē in nobis. hoc autē quid facit nisi caritas? Caritas autē dei diffusa est i cordib' nostris p spūis sanctū qui dat' est nobis: ergo spūit? ē qui uiuificat. **CHRY.** Et qd de carnali audienā sup'ra lo cutus ē subiūgit: Sed sūt qdā ex vobis q nō credunt. Dicēs qdā: discipulos excepit: suā autē dignitatē ostēdit occulta reuelās. **AVG.** Non dixit: Sunt qui dā in vobis q nō intelligūt: sed causāz dicit qre nō intelligant. Prophēta n. dixit: Nisi credideritis: nō intelligētis. nā q resistit: quō uiuificat. Aduersari' n. radio lucis quo penetrādus ē nō auertit acie: sed claudit mētē: credant et aperiat: et illuminabūtur. **CHRY.** Et ut oīscas: qm ante hec verba et nō postq' murmurauerunt et scandalizati sunt: h' christ' cognouerāt: subiūgit euāgelista dicēs. Sciebat enī ab initio iesus q dēnt crediduri: et qd traditur' euz ēt. **THEO.** Voleb' p hoc nobis euāgelista ostēdere q ante cōstitutionē mundi oīa cognoscebat: qd diuinitatis erat indicū. **AVG.** Sed postq' distinxit credentes dñs a nō credētib': expressit cās quare nō credūt. vnde sequitur: Et dicebat. Propterea dixi vobis: q nemo pōt veni re ad me: nisi fuerit ei dātū a patre meo. **CHRY.** q. dicit. Non turbāt me: neqz stuporē iferūt qd nō credūt. Nō ut qd' oēdit pater. Dixit autē hoc: ut ostēdat qm nō illoz gloriā cōcupiscēs hoc dicebat: et ut iuadeat eis q patres ei' existimēt: oēū et nō ioseph. **AVG.** Ergo et credere datur nobis: non. n. nihil ē credere. Si enī magnū qd ē: gaude qā credidisti: s'z noli extolli. qd. n. habes: qd nō accepisti. **AVG.** de p'edestinatione scōrū. Hoc autē donū quib' dā dāri et qbusdā nō dāri oīno nō dubitat: qd nō vult manifestissimis sacris lris repugnare. Cur autē nō oīb' de tur: fidelē mouere nō debet: qd credit ex vno oēs eē in cōdēnationē iustissimā: ita ut nulla dei eēt iusta reprehensio nisi nullus inde liberaret. vñ cōstat magnā eē grāz q pluri mī liberant. Cur autē istū pot' q illū liberet: inscrutabilia sunt iudicia ei': et inuestigabiles viē ei'. Sequit'. Et hoc multi discipuli ei' abierūt retro: et iā cū illo nō ambulabāt. **CHRY.** Nō dixit: Recesserūt: sed abierūt retro: ab ea q fm virtutē ē auditiōe: et quā habebāt oliz fidē p'diderunt. **AVG.** Et p'ssi a corpore vitā p'diderūt: q forte in corpore nec fuerūt: inter nō credētes et ipsi reputati sunt. Abierūt retro nō pauci sed multi post sathanā: nō post christum: quomodo de quib' dā femininis dicit apostolus: Quēdā cōuerse sunt retro post sathanā. Petri autē nō repulit dñs retro ire post sathanā: s'z fecit post se ire. **CHRY.** Queret autē aliquis quod tēpus erat verba dispensandi his que cōstructa erant nocentiū: multa qdē vtilitas et necessitas: Quia. n. instabāt cibū corporālē perētes: et eius q sub patrib' dāt' ē reminiscētes: ostēdēs qm oīa illa ty'pus erat: meminit cibi spūitālīs. Non igitur scandalizari oportebat: sed interrogare congruū erat: quare illorum amentie scandalum fuit: nō indissolubilitatis eozū q dicebantur. **AVG.** Et hoc ē forte factū ē ad cōsolationē nostrū: qm aliquādo contingit ut homo dicat verum: et quod dicit nō capiatur: atqz illi q audiūt scandalizent et discēdat. Penitet autē hominē dixisse quod verū ē: dicit. n. apud se hō: Nō debui sic dicere: et sic dñō cōingit: Dixit: et perdidit multos: sed nō turbat ipse: qz ab initio nō uerat: qd nō cēt credētes. nos si nobis cōtingat cōturbamur: solatiū i dño iueniam': et tñ caute vba dicamus. **BEDA.** Sciebat autē dñs de alijs discipulis q remanserūt: an vellēt abire: s'z tñ eos interrogauit ut fides eozum mōstraret: et alijs imitāda proponeretur. vnde sequitur: Dixit q iesus ad xj. Nūquid et vos vul. abire? **CHRY.** Per hūc autē modū oportebat eos trahi. nā si eos laudasset: passi essent aliqd humanū: existimantes se grāiā chri nō facere: eū nō relinquēdo: ostēdēs. vō se nō indigere

eozum sequela: magis eos dēit. aut. non autem eis dixit Abire. hoc enim eēt eos expellere: sed interrogauit eos an vellēt abire: auferens eis vim et necessitatem: et nō lēs eos verēcundia cōartari. ex necessitate enī detineri par esset: ac si abirent. Petrus autem fratrum amatoz: amicitie cōseruatoz: pzo ioto respondet collegio. vnde sequit'. Respondit ergo ei si. pe. Domine ad quem ibimus? **AV.** quasi dicat. Repellis nos a te: dā nobis alterum ad quēz ibimus si te relinquimus. **CHRY.** hoc autem verbūz multe est amicitie ostensiuum: quia scilicet christus eis bono iabillioz erat q patres et matres: deinde ut non videatur hoc propterea dicere: quia non essent qui eos reciperent subiūgit: Verba vite eterne habes. Audiens. n. magistrum dicentem: quoniam resuscitabo eum: et habebit vitam eternam: ostendit se recordari eozum que dicta sunt verbōrum: et iudei quidem dicebāt: Dic est filius ioseph. hic vero dicit: Et nos credimus et cognouimus: qz tu es christus filius dei. **CHRY.** Credidim' enīz ut cognosceremus. nam si prius cognoscere: deinde credere vellemus: nec cognoscerem' nec credere valeremus. Hoc credimus et cognouim'. iā tu es christus fili' dei. i. quia ipsa vita eterna tu es: et non das in carne et sanguine tuo nisi quod es. **CHRY.** Quia vero petr' dixerat: Et nos credim': dominus de collegio credentium excepit iudāz vnde sequit'. Respondit ergo eis iesus. Nōne ego xj. elegi: et vnus ex vobis diabolus ē? Quod autem dicit tale ē: ne estimetia q secuti estis me: non redarguam malos dignum autem est hic querere: quare nunc nihil dicit discipuli: sed postea formidantes dicunt: Nunquid ego suz domine: sed nondū petr' audierat. Uade retro me sathanā: et propter hoc timorem non habuit. nunc etiam nō dicit: Unus ex vobis me tradet: sed diabolus est. ideo nesciebant quod dicebatur: sed maliciā estimabant vituperari solum. accusant autē hic christum gentiles insipienter. nō enī electio eius vim infert his q futura sunt: sed in voluntate positum ē saluari et perire. **BED.** Uel ostendū: q ad aliud elegit. xi. et ad aliud vnus. xi. elegit ut in apostolica dignitate pseuerarent. vnū elegit: ut per p'ditiōis eius officium salutē oparet humani generis. **AV.** Electus enim est iste de quo nolente et nesciente magnum aliquid boni fieret. Sicut enī iniq' male vtunt bonis operibus dei: sic econtra deus bene vti malis opib' hominum. Quid iuda pcius: sed malo ei' bene vsus ē dñs: tradidit se p'tulit: ut nos redimeret. Potest et sic itelligi qd ait xj. elegi: qz cōsecrat' ē duodenarius numer' eoz: qui p' quatuor cardines mūdi trinitatē fuerāt dēnūciaturi. non autē qz perijt inde vnus: ideo illi' numeri hōno: adēptus est. nam in locū p'ecūnis alius subrogatus ē. **GRE.** xij. moza. Capitis autē noie censetur corpus cū de p'uerio boie dicit: Unus ex vobis diabolus ē. vñ euāgelista exponens subdit: Dicebat autē de iuda simonis scharionis: hic enim erat traditurus eū: cū eēt vnus de xj. **CHR.** cōsidera christi sapiētia. neqz. n. christ' eū manifestu fecit ne inuerecundum faciat: et sic litigiosior fiat. neqz eum latere permisit: ne estimans se latere sine timore operaret.

CA. VII.

Dixit hec autē ambulabat iesus in galileā. Non. n. volebat in iudeā ambulare: qz querebāt eum iudei interficere. Erat autē in proximo dies fess' iudeorum cenophēgia. Dixerūt autē ad eū fratres eius: Transi hinc: et vade in iudeā: ut et discipuli tui videāt opera tua que facis. Nemo qppe in occulto quid facit: et querit ipse i palā eē. Si hec facis: manifesta te ipsum mundo. Neqz enim fratres eius credebāt in euz. Dicit ergo eis iesus.